

LIAUDIES MENO
FESTIVALIS
Clevelande

Sausio 27 ir 28 d.d. Clevelando Tarptautinis Institutas surengė įvairių tautų dainų ir šokių festivalį. Didžiulėje Public Auditorium salėje per keturis kartus pasirodė apie 25 Clevelando tautinės grupės. Šįmet lietuviams festivalyje atstovavo jau nebe vieni čiurlioniečiai, bet atskirai pasirodė ir Clevelando Vyčių kuopa. Tai labai malonu pastebėti, kad ir čia gimę lietuviai jaunimas gražiai reprezentavo bendrą tautų pasirodymą. Čiurlionio ansamblio mišrus choras, vadovaujamas muziko Alf. Mikulskio padainavo keturias liaudies dainas: Tykiai, tykiai Nemunėlis teka (vyčių choras su liaudies instrumentų orkestru), Skamba kankliai, Palankėj ir Kalvelis (mišr. choras su liaud. instr. orkestru). Šokėjai, vadovaujami V. Aukštuolio ir P. Maželio, pašoko Blezingėlę ir Malūnėlę.

Vyčiai parodė gyvųjų paveikslų: Vargo Mokyklą, Pavertąją Lietuvą ir Laisvą Lietuvą. Gyvųjų paveikslų metu Cleveland Press redaktorius T. Andrica anglų kalba perskaitė pačių vyčių paruoštą istorinę apžvalgę apie Lietuvą.

Čiurlioniečiai, meistriškai atlikdami savo dainas ir šokius, parodė lietuvių liaudies meno grožį, o vyčiai keliems tūkstantams amerikiečių labai patraukliu būdu pavaizdavo Lietuvos istorijos atskirus laiko tarpus ir patiekė žinių apie kenčiančią tėvynę.

Bendrai, šįmet visos tautos pasirodė daug geriau ir plačiau, negu pereinamais metais. Kaip Tarpt. Instituto atstovai pastebėjo, Čiurlionio Ansamblio dalyvavimas pereinamais festivalyje ir jo ryškus pranašumas paskatino šiam festivaliui ir kitas tautines grupes stipriau pasirodyti. Ukrainiečiai, pvz., šįmet pasirodė labai puikiai. Taip pat čekų, žydų, šveicarų bei slovakių grupės padarė gražią pažangą.

Clevelando Tarptautinio Instituto pirmininkas T. Andrica pareiškė, kad gautas pelnas iš festivalio yra paskirtas garsinei spalvotai filmai pagaminti. Ši filma apims visas tautines grupes ir joje bus parodyta to grupių charakteringos paprotinės apeigos, tautiniai šokiai, dainos ir kt. Ši filma vėliau būtų demonstruojama Amerikos mokykloms bei kultūrinėms organizacijoms. Filmavimo darbai jau pradėti 1950 metų vasarą. Clevelando kultūrinuose darželiuose buvo pirmąsias filmuojami Čiurlionio Ansamblio atliekami lietuvių liaudies šokiai dainos ir muzika. Pirmieji bandymai buvo patikrinti ir rasta kai kurių techninių trūkumų. Todėl šią vasarą Čiurlionio Ansamblio dar kartą bus filmuojamas ir tęsiami tolimesni to filmavimo darbai.

Išvyka į Detroitą

Pereitą sekmadienį, sausio 28 dieną, Clevelando vaidintojų — Dirvos talkininkų — būrelis vadovaujamas aktorius Petro Maželio, lankėsi Detroito ir vaidino komediją "Moterims Neišsimelusi".

Susidomėjimas buvo, kaip ir tam įvykiui. Nors salė šį kartą buvo palaima Detroito lietuviams mažai žinoma ir nelengvai pasiekiamą, be to, ... abejojose parapijose surengta dar po banketą, vis dėlto apie 500 sėdimų vietų salė buvo visiškai pilna. Tiesa, iš senosios kartos mažoka tebuvo matyti atsilankiusiųjų tarpe, bet buvo ir čia gimusių jaunimo, kurio viena atstovė pareiškė: "Mes lig šiol nelabai ei-

EINA
35
metai

KINAI TRAUKIASI

Korėjos karo eiga vėl virto tikra mįsle. Visi žino, kad kinai turi Korėjoj kariuomenės žymiai daugiau, kaip Jungtinės Tautos. Tačiau susitvarkiusios Jungtinių Tautų pajėgos juos dabar nuolat tai šen tai ten puola ir sutinka kinų tik nedidelį pasipriešinimą, arba net ir jokio nesutinka. Kinai traukiasi, JTO kariuomenės pamažu ir labai atsargiai žengia atgal į šiaurę. Šios savaitės viduryje ji jau priartino prie Seulo, tiek, kad beliko 9 mylios iki miesto. Kinai apleidė ne tik Sowoną, bet ir Kumyangjangą bei Inchoną.

Ką tas kinų pasitraukimas reiškia, tebėra visokių spėjimų. Manoma, kad aviacijos puolimai pridarė jiems milžiniškų

nuostolių. Žuvusiųjų nuo bombų skaičiuojama dešimtimis tūkstančių. Galimas dalykas, kad ir šaltis kinams sudaro daugiau sunkumų, nei amerikiečiams bei kitiems, kurie apsirūpino tinkamu apsirengimu, kurio kinai tačiau neturi. Pagaliau, yra žinių, kad į kinų armiją įsiskuto ir šiltinės epidemija.

Bet iš kitos pusės karinė vadovybė šiuo atveju atsargi ir nuolat yra pasiruošusi, kad po šio traukimosi kinai gali vėl staiga pulti visu smarkumu. Tačiau dabar tokiu puolimui yra geriau pasiruošta ir, jei to puolimo ir negalėtų visiškai atmūsti, tai tikimasi, kad jis nebegalės būti toks tragiškas, kaip pirmasis jų puolimas.

Amerikos rezoliucija laimi

Jau dvi savaitės, kaip Jungtinių Tautų Organizacija vis svarbiau dėl to, ką daryti su Kinija. Nuomonės pasiskirstė į tris dalis.

Vienai grupei vadovauja Jungtinės Valstybės, ši yra nuomonės, kad komunistinė Kinijos vyriausybė sąmoningai pradėjo agresijos veiksmus, tai daro Maskvos pritariama ir talkinin-kaujama. Siūlo visų pirma pasmerkti Kiniją, kaip agresorę, o tik tada žiūrėti, ar yra galimybės kurio nors būdu grįžti į taiką.

Kita grupė, vadovaujama Indijos, tebesilaiko nuomonės, kad kinai įsikišo Korėjoj tik iš baimės, kad Amerika kažką prieš juos rengia. Girdi, kinai niekur kitur nepuls, jeigu nebus išprovokuoti. Todėl, esą, reikia būti nuolaidiems ir tartis, jokių būdu nepriimti kokių nors smerkiamų rezoliucijų, nes tai tik sustiprintų kinų užsispyrimą ir uždarytų duris į susitaikymą.

Trečia grupė, kurios priešakyje yra Anglija, sutinka, kad Kinijos įsikišimas į Korėjos karą yra agresija, kaip tokia smerktina, tačiau mano, kad nuo smerkimo reikia susilaikyti praktiniais sumetimais, nes, esą, tuo nieko nebūsi galima pasiekti, o tik įsivelti į didesnį

davom į lietuviškus parengimus, nes... kas mūsų tėvams atrodė jdomu ar linksma, mums atrodė kiek nuobodu... Bet dabar matom, kad ir lietuviškuose parengimuose gali būti jdomu. Dabar būtinai lankysimės".

Tiesa, nepretenzinga komedija negali būti laikoma įžymiu meno įvykiu, bet toks lengvo turinio vaidinimas kaip tik gera priemonė patraukti apsilankyti į lietuviškuosius parengimus tuos, kuriems kitoki dalykai "sunkiau virškinami". Dirvos Rastenis pradžioj "prologiškai" ir pareiškė, kad šiaip jau Dirva daugeliui atrodanti per rimta, bet šį vakarą, sako, "Maloniai prašau jus laikinai pamiršti tą rimtumą ir įsitikinti, kad ir mes mokam juoktis taip pat, kaip ir jūs".

Šį vakarą rengė Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Detroito skyrius.

Dabar Detroito lietuviai nekantriai laukia kovo 4 dienos, kurią turės svečių vėl iš Clevelando, šį kartą — Čiurlionio Ansamblio

karą Azijoje ir likti be jėgų ginti Europą.

Indija pranešė naują pareiškimą iš Peipingo, kuriame kinų komunistų neigiamas atsakymas dėl paliaubų kiek "padailinamas". Girdi, jų siūlyta septynių valstybių konferencija galinti susirinkti ir ne Kinijoje, o kur nors kitur Azijoje, pavyzdžiui, Indijoje. Tos konferencijos pirmas veiksmas gali būti — sustabdymas karo veiksmų Korėjoj. Bet toliau konferencija vis tiek turi nutarti pašalinti visas svetimas kariuomenes iš Korėjos, pašalinti Amerikos pajėgas nuo Formozos, ir užtikrinti raudonajai Kinijos vyriausybei vietą JT Organizacijoje, žinoma, pašalinant iš ten Čiankaišeko delegaciją.

Amerikos delegatas pareiškė, kad šiame "padailintame" pareiškime iš esmės nėra nieko nauja ir tegu Peipingas neįsikišo Amerikoj kvailių, kurie to nesuprastų. Agresija turi būti baudžiama, o ne premijuojama.

Indijos bei arabų valstybių naujas pasiūlymas dėl tolimesnio bandymo kalbėtis su Peipingu nesulaukė didesnės paramos JT delegacijų tarpe ir toji grupė, atrodo, jau nebemato prasmės betęsti savo akciją, ypač, kad pačios Peipingo vyriausybės laikysena jų nuotakas gerokai atšaldė.

Tuo tarpu Amerikos siūlymas bent principu pasmerkti Kiniją politinėje komisijoje jau priimtas 44 balsais prieš 7, tik devynioms delegacijoms susilaikius ar nedalyvavus. Ketvirtadienį ar penktadienį tas klausimas turi būti sprendžiamas plenumu.

Amerika šio nutarimo siekia daugiau moraliniais, negu praktiniais sumetimais. Nes, jeigu JTO pasirodytų, kad ji stambesnio agresoriaus nedrįsta net jokių tikrų vardu pavadinti, tai tas būtų didžiausias smūgis pačiai organizacijai. Ji visai nuštotų savo autoritetą. Žinoma, vienas pasmerkimas, be tinkamo nubaudimo už nusikaltimą, vistiek ypatingai nepakels JTO autoriteto, bet baimė net pasakyti tiesą tai organizacijai būtų tikras JTO atsiskaitymas nuo pagrindinių jos principų.

Korėjos fronto padėtis, tarp ko kita, šiuo metu gerokai pablogėja tuos, kurie linksta pasakyti tiesą...

GUBERNATORIUS RAGINA
visus amerikiečius minėti Vasario 16STATE OF OHIO
Executive Department
OFFICE OF THE GOVERNOR
Columbus

PROCLAMATION

LITHUANIAN INDEPENDENCE DAY
February 16, 1951

WHEREAS, February 16, 1951, is the Thirty-Third Anniversary of the Independence of the Republic of Lithuania, and

WHEREAS, this brave country is now under the rule of military dictatorship having been swallowed up by voracious jaws of Russian Imperialism, and

WHEREAS, this anniversary is an occasion of importance to Americans of Lithuanian origin in whose hearts there burns brightly the light of hope that Lithuania eventually will be restored to its former place among the independent nations of the world.

NOW, THEREFORE, I, Frank J. Lausche, Governor of Ohio, do hereby proclaim Friday, February 16, 1951, as LITHUANIAN INDEPENDENCE DAY in this State, and do urge its observance not only by all closely interested groups, organizations and individuals, but by all Americans who enjoy and cherish the God-given rights of freedom, liberty and equality.

IN TESTIMONY WHEREOF, I have hereunto subscribed my name and caused the Great Seal of the State of Ohio to be affixed at Columbus, this 26th day of January, in the Year of Our Lord, One Thousand Nine Hundred and Fifty-one.

Frank J. Lausche
GOVERNOROHIO VALSTYBĖ
Vykdomasis Departamentas
GUBERNATORIAUS ISTAIGA
ColumbusPROKLAMACIJA
LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS DIENAI
1951 m. vasario 16 d.

KADANGI 1951 m. vasario 16 yra trisdešimts trečioji Lietuvos Respublikos nepriklausomybės metinė šūkaktis, ir

KADANGI šis šaunus kraštas dabar yra karinės diktatūros valdžioje, prarytas nepasotinamo rusų imperializmo nasrų, ir

KADANGI ši šūkaktis yra svarbus įvykis lietuvių kilmės amerikiečiams, kurių širdyse skaisčiai dega vilties šviesa, kad Lietuva gal bus vėl grąžinta į savo buvusią vietą tarp nepriklausomų pasaulio tautų,

TODĖL DABAR aš, Frank J. Lausche, Ohio Gubernatorius, šiuo skelbiu penktadienį, 1951 m. vasario 16 dieną, LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS DIENĄ šioje valstybėje ir raginu ją paminėti ne tik visas artimai interesus grupes, organizacijas bei asmenis, bet ir visus amerikiečius, kurie naudojami ir brangina Dievo duotas laisvės ir lygybės teises.

TAM PALIUDYTI, aš po tuo pasirašiau savo vardą ir pavedžiau pridėti Didįjį Ohio Valstybės Antspaudą Columbo mieste, šią Mūsų Viešpaties tūkstantis devyni šimtai penkiasdešitis pirmą metų sausio 26-tą dieną.

Frank J. Lausche
GUBERNATORIUS

Šaldo kainas

Nors ši žiema Amerikoje neįprastai šalta, tačiau kainų termometras visiškai nesolidarizavo su oro temperatūra: kainos kilo ir kilo. Seimininkams maistą perkant gana keistai skamba laikraščiuose pasirodą apskaičiavimai, anot kurių, kainos, girdi, pakilo iki 5 ar 7 nuosimčių, palyginus su kainomis, buvusiomis Korėjos karo pradžios metu. Jos atranda, kad daugelis reikalingiausių maisto dalykų pakilo ne 5 ar 7, o 25 ir 27%, arba kartais ir dar daugiau... Matyt, tie dalykai ne visada pasiekia statistikos įstaigas...

Apie kainų priežiūrą kalbama nuo pat Korėjos karo pradžios. Tos kalbos, be abejo, daug prisidėjo prie kainų kilimo, nes visi stengėsi dar prieš tai kiek tik galima kainas pakelti, kad, jeigu jos ir bus "užšaldytos", tai tegu tas "užšaldymas" užklups jas kiek galima aukštesnes. Kainos kilo po kiekvienos spaudoj pasirodžiusios pranašystės, kad štai jau greit bus įvesta kainų kontrolė.

Kai sausio mėnesio pradžioj iš Washingtono pasklido žinios, jog jau nebe juokais rengiamasi kainas "užšaldyti", tai pora dienų prieš pirmuosius dekretus kainos, ypač maisto krautuvsė, dar kartą buvo pakeistos, žinoma, gerokai padidinus.

Žymi dalis maisto produktų dar galės kilti, nes čia veikia žemės ūkio gaminių kainų palaikymo nuostatai. Bet dabar, jei ūkininkas, pvz., paukštienai pakels kainą 5 centus svarui, tai ir krautuvsė galės būti pakelta tik penkiais, o ne dešimčia, kaip paprastai tokiais atvejais būna. Paukštienos, daržovių, sviesto, pieno, kiaušinių, tabako kainos dar galės kilti. Jautienos, veršienos, avienos, kiaulienos kainos esančios jau "reikiamose aukštumoje" (ir dar kaip!) ir jos jau nebekilsiančios.

Tuo tarpu beveik nėra priemonių kontroliuoti, ar laikomasi kainų nuostatų. Numatoma įsteigti eilę įstaigų, įtraukti į tą priežiūrą ir FBI. Bausmės už nuostatų peržengimą siekia iki \$10,000 ir iki metų kalėjimo.

Tuo pačiu metu "užšaldyti" ir atlyginimai, bet čia dar bus visa eilė derybų.

Kainų priežiūros nuostatai neliečia nuosavybių, knygų, laikraščių, profesinių patarnavimų, radio programų, vertybės popierių ir meno kūrinių.

GYDO VADUS...

Jau kuris laikas iš savo kraštų į Maskvą gydytis (?) išvyko Prancūzijos komunistų vadas Thorezas ir Italijos — Togliattis. Dabar ten pat iškeliavo ir Norvegijos komunistų vadą Johansen.

Geriausios talkininkas

Geriausios Amerikos sąjungininkas, pasirodo, esanti Turkija. Nors turkai ir labai nukentėjo Korėjoj (nes jie kovėsi, kada visi kiti bėgo), jie tuo ne tik nesiskundžia, bet paprašė leisti pasiųsti į Korėją daugiau kariuomenės.

Turkija turi apie 600,000 Amerikos ginklais gerai apginkluotus kariuomenės ir apie 400,000 rezervų. Dėl to Rusija tuo tarpu nėra perdaug aktyvi su savo reikalavimais Trukijai...

PIRMIAUSIA PULS
JUGOSLAVIJĄ?

Yra manoma, kad Europoj Stalinas pirmąsias puls Jugoslaviją. Tai būtų padaryta kitų satelitų jėgomis (kaip Azijoje). O pati Rusija vis dar liktų nušaliai ir vaidintų... taikos apaštalą. Bet kol kas Stalinas dar jaučiasi nepasirengęs nei tam. Svarbiausia priežastis — žibalo trūkumas.

KAS ir KUR

• Ministeris St. Lozoraitis ar-
timiausiu laikui iš Italijos ruo-
šiasi vykti į Vokietiją ir ten su
Vakarų Vokietijos vyriausybę
užmegzti artimesnius ryšius.

• Rašytojas dr. Vydūnas Ka-
lėdų švenčių metu lankėsi Ber-
lyne ir laikė keturias paskaitas.
Tuo tarpu mirė jo paskutinioji
sesuo, gyvenusi Berlyne. Po lai-
dotuvių dr. Vydūnas grįžo Det-
moldan, šiuo metu rašytojas
baigia 83 metus ir liko vienas iš
visos šeimos. Nežinant gilios
senatvės dar daug rašo...

• Su dideliu pasisekimu Ade-
laidės Lietuvių teatras davė du
spektaklius sausio 19 ir 20 d.d.
Melbourne. Vaidino "Pirmąjį
skambutį" ir P. Vaičiūno "Su-
drumstąją ramybę". Greit ma-
no aplankyti ir Sidnėjų bei Bir-
banę.

• Vilniškio P. Morkūno rūpes-
čiu Melbourne steigiamas lietu-
vių mėgėjų teatras. Jau repe-
tuojama S. Čiurlionienės "Auš-
ros sūnūs". Vaikų teatras įsi-
steigė kiek anksčiau. Jau turė-
jo du pasirodymus. Jam vado-
vauja Kardeliukienė. Vaikų te-
atras ruošiasi "Jūrą ir Kas-
tyčio" pastatymui.

• Artinantis Vasario 16-ąją
dedamos pastangos išrūpinti spe-
cialias radio transliacijas per
Stuttgarto (Vokietija) ir Ber-
muensterio (Šveicarija) stotis.
kurios Europoje dabar plačiau
siai klausomos.

• Pastaruoju metu Anglijoje
apsigyvenusiems tremtiniais
palengvėjo sąlygos išvažiuoti
į JAV. Į Clevelandą iš Anglijos
atvyko Vilimų šeima, kuri tuo
užsiprenumeravo Dirvą ne tik
sau, bet ir Anglijoje pasiliku-
siems draugams.

• Disvos redakcija gavo pami-
nėti Henrico Radausko eilėraš-
čių rinkinį "Strėlė danguje".
Rinkinys iliustruotas dailininko
V. Kasiulio. Išleido Vytas
Saulius. Rinkinyje 89 eilėraščių
suskirstytų į šiuos skyrius: dai-
nos gimimas, undinės primavera
ir sutemos. Rinkinio kaina \$2.00

A N E L Ė

Ištrauka iš apysakos "Kumečiai"

Adolfas Daukantas

2*.

Supuolė išsigandę kumečiai prie
partrenktojo. Dumbrys gulėjo šlapiose
samanose, paplūdes kraujuose be gyvy-
bės ženklo. Kairėje rankoje, stipriai
pirštais agniaužęs, tebelaiškė kirvį, de-
šinėje smilko nebaigta rūkyti sūtinė.

Kumečiai, nusiėmę kepures ir nu-
lenkę galvas, persižegnojo. Senasis
Alksnys, netardamas nė žodžio, pri-
klaupė prie nutrenktojo, ir, atplėšęs
nuo kirviapenčio pirštus, sudėjo rankas
virš krūtinės.

Kurį laiką kirtime buvo tylu. Pu-
šų viršūnėse silpnai šniokštė tas pats
vakarų vėjas, dangum plukdydamas
audros suplėšytus debesis.

— Nubėgtum dvaran arklių ir
įspėtum... našlė, — pakėlęs galvą kreip-
pėsi į Markulį Alksnys, — mes čia pa-
lauksim...

Martynas skubiai užsimovė kepurę
ir greitai dingo miške.

Atbėgęs iš miško, Martynas susto-
jo valandėlę Dumbrių trobelės prian-
gyje. Pro atdaras duris veržėsi pride-

gusių bulvių ir parūdijusių spiginamų
lašinių kvapas. Plūktu moliu grįstas ir
pageltusiais laikraščiais išlipintos grį-
čios gale už eglinių lentų stalo sėdėjo
senoji Beniulienė. Šalia jos, mažas, su-
spaustas kumštis prie išbalusių skruos-
tų prispaudusi ir išsigandusias akis
įsmeigusi į išdėstytas ant stalo purvinas
kortas, stovėjo jaunoji Dumbrienė.
Šiaurame ir smulkiame kumetės veide
degė neramus laukimas. Aplink save ji
nieko daugiau nematė ir negirdėjo, kaip
tik duslius Beniulienės žodžius ir,
šlykščiais veidais atspausdintas, nuo
kasdieninio vartojimo suplyšusias ir
taukuotas kortas.

Beniulienė tylėjo. Abiem kaulėtom
rankom apglėbusi išdėtas kortas, žilus
plaukus ant pečių paleidusi ir dideles
rudas akis raukšlėton kakton išvertusi,
nustebusiu žvilgsniu švaistėsi kėtik iš-
klotų kortų eilėse, tartum pati nedrįs-
dama ištarti to, ką jos rodė ir kalbėjo.

— Dabar dėl mano ateities, tetu-
le? Taip? — nebeiškęsdama paklausė
kumetę.

Beniulienė kilstelėjo ranką ir paju-
dino galvą, tartum įspėdama ją netruk-

WATERBURYJE DALYKAI GERĖJA IR... BLOGEJA

Waterburyje gyvenimas atė-
jo į normalias vėžes. Nors namų
trūksta, bet darbai pagerėjo. Ir
vėliausiu metu atvykę naujaku-
riai, ir tie jau visi dirba. Lietu-
viška veikla, kaip tarp naujaku-
rių, taip ir kaip sakoma, senųjų
lietuvų taip pat pusėtinai pa-
gerėjo.

Prieš 2 — 3 metus čia atvy-
kusieji naujakučiai jau susipa-
žino ir didelį jų skaičių įstojo
į vietines organizacijas kuriose
jau pradeda rodyti gėrį to rezul-
tatai. Tiesa, naujakučiai turi ir
savo organizaciją, bet tos orga-
nizacijos veikla ribota. Gal dėl
to, kad vietinės organizacijos
jau seniai yra įsikinkiusios į
tuos darbus, kuriuos tremtinių
organizacija tik pradeda svars-
tyti.

Visdėlto turime pripažinti,
kad naujakučiai pilni naujų min-
čių, energijos, išjudino senųjų
lietuvų sustingusias nugaras.
Dabar ir šie pradeda kiek dau-
giau judėti.

Vienas dalykas tačiau man nė-
ra suprantamas. Prieš dvejus
metus naujakučiai suorganiza-
vo lituanistikos kursus. Šešta-
dienio rytais po 3 valandas vai-
kus moko Lietuvos istorijos,
lietuvų kalbos ir kt.

Iš karto viskas ėjo labai sklan-
džiai, bet pastaruoju metu pra-
dėjo gerokai šluoti. Kodėl?

Pirma priežastis — girdima
nusiskundimų, kad neturi kaip
reikiant patogių patalpų. Žino-
ma, tas ne nuo tremtinių pri-
klauso. Antra priežastis — mo-

• Dailininkai Antanas ir Ana-
stazija Tamošaičiai su savo au-
dimo įmone persikėlė į Canadoje
kuriamą lietuvišką sodžius. Au-
dimo įmonė turinti labai daug
užsakymų.

• Montrealyje, Canadoje, orga-
nizuojamam spaudos baliui Ste-
pas Kęsgaila paaukojo dvi me-
tines Dirvos prenumeratas.

• Suomijoje mirė profesorius
Ilmaris Bondsford, buvęs Vytau-
to Didžiojo universiteto garbės
daktaras - inžinierius. Vyrt. Di-
džiojo Universitetas turėjo tik
du garbės daktarus — Petrą Vi-
leišį ir Ilmarį Bondsford.

kytojų stoka. Čia jau naujaku-
riai atsakingi. Iš pasikalbėjimų
atrodo, kad mūsų kolonijoj yra
nemažas skaičius mokytojų, o
kai yra gyvas reikalas, tai jie
veikla, kaip tarp naujaku-
rių, taip ir kaip sakoma, senųjų
lietuvų taip pat pusėtinai pa-
gerėjo.

Žinoma, vienos kolonijos pa-
vyzdžiū negalima spresti apie vi-
sas kolonijas, bet yra pagrindo
nusivilti...

MARGUTIS RENGIA SI METINIAM POKYLIUI

Chicago lietuvių kolonija va-
sario mėnesį pradėjo su praneši-
mais, skelbiančiais visą eilę me-
tinių, tradicinių, didelių, "ne-
matytų ir dar negirdėtų" kon-
certų, pokylių, mitingų ir tt.

Vasario 3 d. Draugo redakcinis
kolektyvas kviečia į savo metinį
koncertą; vasario 11 d. Ameri-
kos Lietuvių Tarybos skyrius
kviečia į masinį susirinkimą
Lietuvos nepriklausomybės su-
kakties minėjimui, o vasario 18
d. Margutis kviečia visus į savo
metinį pokylį. Šįmet Margučio
metinis pokylis įvyksta Morris-
son Hotel — labai šauniame
viešbutyje ir su nepaprasta
programa.

Muzikinę programą dalį ruo-
šia ir praves muzikas Aleksan-
dras Kučūnas. Jis diriguos di-
delį simfoninį orkestrą ir akom-
panuos jo suorganizuotam vy-
rų kvartetui. Be to visus intri-
guoja Anna Kaskas dalyvavi-
mas. Chicagoje ji dainuos pirmą
kartą po to, kai čia atsirado
naujakučių. Retas iš naujakučių
yra matęs ir girdėjęs ją dainuo-
jant.

Sausio 7 d. Marijos Dailydaitės
pastangų dėka Tarptautinio In-
stituto patalpose įvyko pirmas
Flinte (Mich.) ir jo apylinkėse
gyvenančių lietuvių tremtinių
pobūvis. Buvo kalbėtasi Vokie-
tijoje pasilikusių lietuvių tremti-
nių šalpos reikalais. Neseniai
čia apsigyvenęs gen. Jonas
Černius pasiūlė šį pobūvį pa-
versti steigiamuoju Balfo sky-
riaus susirinkimu ir šalpos darbą
vykdyti per Balfą. Pasiūlymas
entuziastingai priimtas. Dienos
pirmininke tuojau buvo išrinkta
Marija Dailydaitė, sekretorium
Petras Svilas. J. Černius buvę
paprastus plačiau nušviesti Bal-
fo organizacinę sistemą ir jo
veikimo būdą.

Po to išsamus pranešimo
naują skyrį įsirašė visi dalyva-
vusiai ir čia pat sumokėjo na-
rio mokestį. Toliau buvo nutarta
artimiausiu metu suorganizuoti
drabužių rinkliavą. Nariais nu-
tarta kviesti visus šioje apylin-
kėje gyvenančius lietuvius, ku-

Margučio pokylis vasario 18
d. bus drauge ir Lietuvos nepri-
klausomybės sukakties paminė-
jimas. Todėl ir programa ruošia-
ma tokiu, kuri atitiktų nepri-
klausomybės šventės nuotaiką.

V.
Seniausias ir gražiausias ilius
truotas lietuviškos minties žur-
nalas.

MARGUTIS

Išleigė kompozitorius

A. VANAGAITIS

Kaina metams \$2.00

Susipažinti siunčiamas
dovanai.

6755 So. Western Ave.
Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

Chicago 36, Ill.

SIMTANUOŠIMTINIS LIETUVIS

Jonas Pakrantis Amerikoje

Vyt. Alantas

Vėliava su gedulu ir pasiutpolkė

Simtanošimtinis lietuvis Jonas Pakrantis vieną šeštadienio vakarą nutarė su žmona netikėtai apsilankyti pas savo kaimynus Petrą ir Adelę Kanapėnus. Pakrantis išeidamas dar pridūrė:

— Mes jiems padarysime malonią staigmeną...

Bet labai dažnai gyvenime būna, kad iš malonios staigmenos išsina kita staigmena, tik jau nebe maloni. Taip atsitiko ir šį kartą. Pakrantis ilgai spaudė durų skambutį ir kai, pagaliau durys atsidarė, tai Pakrantis pamatė ponį Kanapėnienę aptarsytais plaukais ir apsiašarojusiomis akimis. Pakrantis tuojuo suprato patekę į šeimyninio apsiašaudymo sceną, bet, nors jiems tai buvo ir labai nemalonu, trauktis atgal nebebuvo kaip.

Kanapėnas, tragiškai sušmėjęs rankomis galva, sėdėjo fotelyje ir šaltai linktelėjo galva kaimynams, o Kanapėnienė, matyt, manydama, kad Pakrantis savi žmonės, nė kiek nesivaržydamas, varė toliau savo monologą, kurį buvo nutraukusi prieš išeidama įsileisti svečių. Bet dabar ji kalbėjo nebe tik vyru, bet ir Pakrantis, tartum jį ieškojama jų pritarimo.

Jau beveik du metai kai mes Amerikoje, o dar nė vienos suklelės man nenupirkai. Lig šiol aš kantriai laukiau, bet ir mano kantrybė turi ribas. Jis sakosi pinigų neturįs, vis reikia ir šiam ir tam, — atsikreipė į jį Pakrantis. — bet ar žiūrėjai žmonai negalima surasti keletos dolerių suklelės, nors ir kažin kaip maža būtų tu pinigų? Aš kažin ko ir nereikalauju: vienos išsiginės suklelės per dvejetą metų! Vokietijoje renge mės visokiais škarmlais, ir čia tas pats...

Pakrantis apžvelgė ponio Kanapėnienės visai dar neblogą suklelę ir nusisipsojo iš moterų nelogiškumo.

— Juo labiau, kad dabar to-

kia proga... Artinasi Vasario 16-os dienos minėjimas. Lietuvių radio valandėlė skelbia būsiandos didelės iškilmės, o pasakojimai. Visos bus gražiai apirengusios, o aš turėsiu vilkėti vis tais pačiais skudurais... Žiūrėk, kaip Lietuvoje buvo iškilmingai minima Vasario 16-tosios diena. Čia mes to negalime padaryti, bet vis dėlto turime pasirodyti ko iškilmingiausiai. Reikia reprezentuoti kuo galime... Sako, ir amerikonių būsią...

— Vasario 16-os dienos minėjimui reikia juodos suklelės, o juoda tu turi, — pagaliau turėjo progos įterpti žodelį ir ponas Kanapėnas.

— Juoda! Kodėl būtinai juoda? r Vokietijoje juoda, ir čia pati blizgančiomis nutrintomis rankovėmis juoda! O gal aš noriu juodos su baltu, arba su mėlynu, arba visai šviesios? Juk Vasario 16-oji nėra pakasynos. Tegul mes ne Lietuvoje, bet vis dėlto tai yra mūsų nepriklausomybės sukaktuvių šventė. Pagaliau, kaip ten būtų taip, bet juk bus, sako, labai geras orkestras ir šokiai. Ko dėl aš negaliu apsiręngti šviesiau? O šviesesnės išsiginės suklelės aš neturiu.

Kol Pakantis nežinojo, kad ponis Kanapėnienė nori pirkti suklelę Vasario 16-os dienos proga, iš to viso ginčo jis tik šypsojosi. Panašūs pokalbiai, tur būt, prasidėjo nuo Adomo ir Ievos laikų. Tiesa, kol pirmieji mūsų tėvai tebebuvo Rojuje, Ieva suklelę nereikėjo, bet kai juos archangelas iš Rojaus išvijo, tai, be abejo, pirmutinis Ievos reikalavimas Adomui buvo: nupirkti man naują suklelę! Tačiau, kai jis patyrė, kad Kanapėnienė reikalauja naujo pasi-puosiimo Vasario 16-os dienos proga, jis surimtėjo. Būdamas taktingas, jis nenorėjo tiesiog kiškis į Kanapėnų šeimyninį ginčą, bet jam rūpėjo kokių nors būdu duoti ponį Kanapėnienę

Kai po kiek laiko moterų grį-

suprasti, jog ji šį kartą neteisi. Viename kambario kampe ant mažo staliuko stovėjo dar iš Vokietijos atvežta maža trispalvė vėlevėlė. Pakrantis dingtelėjo į galvą gera mintis. Jis atsi-prašė, kad pertrauks vienai minutei jų ginčą ir paprašė ponį Kanapėnienę juodo kaspinėlio. Ji nustebsi pažūrėjo į jį.

— Kaspinėlio? Kam tamstai tas kaspinėlis?

— Tuojuo pamatysite.

Ji išėjo į miegamąjį ir ne-trukus grįžo su kaspinėliu ran-koje.

Pakrantis tuo kaspinėliu pa-rišo vėlevėlę. Paskum iškilmin-gai jis ją pastatė ant stalo ir, priėjęs prie mažo radio aparato, pasuko ratuką: lyg tyčia pasitaikė klykianti ir kvatojan-ti pasiutpolkė iš lenkų radio va-landėlės. Nieko nesakydamas, jis reikšmingai pažvelgė į tri-spalvę su gedulu kaspiniu ir nu-silenkė prieš ponį Kanapėnienę, kviesdamas ją šokti. Jauna mo-teris kažin kaip nesamoningai uždėjo jam ranką ant peties, ir jie įsileido trypti pasiutpolkę nedideliam kambarėlyje. Birutė iškart suprato savo vyrą ir šypsojosi žiūrėdama į šokan-čiuosius. Kanapėnas, matyt, taip pat suprato savo kaimyno mintį, nes nuo jo veido nuslinko šeim-yninio nesusipratimo debesėliai.

Pasiutpolkė ilgai netruko. Staiga ponis Kanapėnienė susto-jo šokusi, perbraukė ranka per kaktą, tartum atsipekėdama iš kažin kokio užsimiršimo, ir, nei žodžio neištarusi, išbėgo į mie-gamąjį. Birutė reikšmingai pa-žiūrėjo į vyrą ir pati dingo miegamajame. Kanapėnas šiltai paspaudė ranką Pakrantčiui:

— Ačiū, kaimyne. Tamsta be žodžių išaiškinau jai tai, ko aš per visą vakarą negalėjau iš-aiškinti... Ką aš sakau, per visą vakarą, per visą mėnesį, nes ji man jau keletą savaičių kvaršino galvą ta nauja su-klele...

Kai po kiek laiko moterų grį-

KOKIE TIE VĖJAI?

B. K. Naujokas

Visokių yra vėjų: vieni užauja laukuose, kiti švilpia kišenėse, pasitaiko jų ir... galvose, nekalbant jau apie didžiąją (ir ma-žąją!) politiką. Pasitaiko vėjų ir organizacijose.

Sako, kad ir Balfe pradėjo pūsti nauji — europiniai vėjai. Esą, "atsirado balsų, kurie rei-kaavo prasiiveržti iš partinių rė-prašė, kad pertrauks vienai mi-nutei jų ginčą ir paprašė ponį Kanapėnienę juodo kaspinėlio. Ji nustebsi pažūrėjo į jį.

— Kaspinėlio? Kam tamstai tas kaspinėlis?

— Tuojuo pamatysite.

Ji išėjo į miegamąjį ir ne-trukus grįžo su kaspinėliu ran-koje.

Pakrantis tuo kaspinėliu pa-rišo vėlevėlę. Paskum iškilmin-gai jis ją pastatė ant stalo ir, priėjęs prie mažo radio aparato, pasuko ratuką: lyg tyčia pasitaikė klykianti ir kvatojan-ti pasiutpolkė iš lenkų radio va-landėlės. Nieko nesakydamas, jis reikšmingai pažvelgė į tri-spalvę su gedulu kaspiniu ir nu-silenkė prieš ponį Kanapėnienę, kviesdamas ją šokti. Jauna mo-teris kažin kaip nesamoningai uždėjo jam ranką ant peties, ir jie įsileido trypti pasiutpolkę nedideliam kambarėlyje. Birutė iškart suprato savo vyrą ir šypsojosi žiūrėdama į šokan-čiuosius. Kanapėnas, matyt, taip pat suprato savo kaimyno mintį, nes nuo jo veido nuslinko šeim-yninio nesusipratimo debesėliai.

Pasiutpolkė ilgai netruko. Staiga ponis Kanapėnienė susto-jo šokusi, perbraukė ranka per kaktą, tartum atsipekėdama iš kažin kokio užsimiršimo, ir, nei žodžio neištarusi, išbėgo į mie-gamąjį. Birutė reikšmingai pa-žiūrėjo į vyrą ir pati dingo miegamajame. Kanapėnas šiltai paspaudė ranką Pakrantčiui:

— Ačiū, kaimyne. Tamsta be žodžių išaiškinau jai tai, ko aš per visą vakarą negalėjau iš-aiškinti... Ką aš sakau, per visą vakarą, per visą mėnesį, nes ji man jau keletą savaičių kvaršino galvą ta nauja su-klele...

Kai po kiek laiko moterų grį-

simais susidaryti jokio apibrėžto nusistatymo ir kai dėl nesu-gebėjimo negalėjo būti jokių pa-tijų, kaip tik tada visi buvo... nepartiniai.

Šiais laikais nepartinių irgi yra labai daug. Bene svarbiausią žaliavą tai "nepartinių partijų" sudaro jaunimas — kaip mūsų, taip ir kitų tautų. Yra, berods, neginčijama kad moderniųjų lai-ty balsų (arba vėjų!) "tie va-dinamieji direktoriai dabar juk partijų nuskiriami. Buvo norima, kad čia būtų atstovaujami ir tie, kurie jokioms partijoms ne-priklauso, norint laisviau ir ne-priklausomiau reikštis".

Tokia yra tų "naujų — euro-pinių" vėjų prasmė.

Koki tai, iš tikrųjų, vėjai? Ar ar jie yra pranašai naujos eros visuomeniniame gyvenime? Ar jau laikas visiems sukti nosis pagal tų vėjų kryptį?

Visų pirma, nenorėčiau sutik-ti, kad toki vėjai yra nauji vėjai. "Nepartinių partija" yra turbūt, lygiai taip sena, kaip pati seniau-sioji žmonių visuomenės gyveni-me buvusi partija. Net dar se-nesnė. Juk, jeigu kada nors buvo toki laikai, kai žmonės dar nesu-gebėjo įsigilinti į visuomeninius klausimus ir nemokėjo tais kla-

žo, ponis Kanapėnienė buvo dar labiau apsiverkusi, bet tai buvo nebe pykčio, bet apgailestavimo asaros.

Kodėl tu man negalėjai taip paaiškinti, kaip ponas Pa-krantis paaiškino, — timpltelėjo ji už plaukų savo vyrui.

Ką aš padarysiu, kad aš esu Kanapėnas, o ne Pakrantis. Aš nesmerkiu tamstos, po-nis Kanapėnienė, kad nori nu-sipirkti naują suklelę, bet aš niekaip negaliu suprasti, kaip šiais laikais, kada mūsų brangi tėvynė srūva kraujais ir mūsų broliai kovoja žūtūtingą kovą dėl savo gyvybės, galima gal-voti apie šokus ir kitus pasi-linksminimus, minint Vasario 16 d. Lietuvai panciūose, Vasario 16 d. yra gedulo ir rimties die-na, o ne pasiutpolkės...

tai — preferanso ar 66 partijai).

Jeigu kas pirma paminėtis klausimais nesidomi, tai jis ne-gali turėti ir apsvaistytos nuo-monės tais klausimais, negali turėti nusistatymo, taigi neturi su kuo ir bendrauti, kad tą nusi-tatymą gintų. Toki visi yra ne-partiniai.

Yra ir tokių, kurie turi labai tvirtus nusistatymus, bet tie jų nusistatymai pasižymi tokiais ypatingais individualiais atspal-viais, ir jie tuos atspalvius taip labai brangina (kartais labiau už pačius pagrindus!), kad jie jokių būdu negali surasti sau bendraminčių. Jie, nenorėdami ar negalėdami pritapti prie joki-o minčių bei pažiūrų pagrindais susidariusio sambūrio, irgi pa-prastai skelbia esą nepartiniai, nepriklausomi ir tt.

Kaip vieni, taip ir kiti kartais susiduria su priekaištais, kodėl jie yra atsiriboję nuo organizuo-tos visuomeninio gyvenimo. Ir partijai, (jei tai buvo Lietuvoj,

paprastai, atsikirsdami tiems

priekaištams, ar net užbėgdami jiems už akių, toki "nepartiniai", tengiasi pasididžiuoti savo ypa-tingu kilnumu. Didžiuojasi, kad esą laisvi nuo partinių varžtų, nenorį susitepti nešvariomis par-tinėmis kombinacijomis ir tt.

Gana dažnai priekaištų par-tijoms ar šiaip srovinėms orga-nizacijoms esti ir mažiau ar daugiau pamatuoti, bet labai dažnai tie priekaištai yra tik aro-gantiškas manevras savajai ig-norancijai ir pasyvumui dvasi-niame gyvenime pridengti bei pa-teisinti.

Toki dalykai dedasi kiekvie-noje visuomenėje, visais laikais, todėl ir "nepartinių partijos" koks nors pasireiškimas jokių būdu nėra kažkoks naujas vė-jas.

* * * Balfe minimas "vėjelis" nėra ne tik naujas, bet nėra nei spe-cialiai "europinis". Priešingai, partinis atstovavimas ir lietuvių tarpe Europoj reikšias plačiau, negu Amerikoje. Čia tik keturios "partijos", Europoj, pvz., Vlike, 10 ir dar dvi už durų (viena iš-mesta, kitos neįsileidžia...).

Amerikos lietuvių "partijos"

(Perkelta į 4-tą pusl.)

Po Balfo seimo direktoriai reikais pirmam poseiminiam pos džiui. Iš kairės į dešinę (viršuti-nėj eilė): B. Spudienė, M. Micelsonienė, V. Tysliavienė, V. S. dzikauskas (už J. Tuinilį), M. Kasevičienė, Juozas Ginkus; ar troje eilėje: P. Pivaronas, P. C. ribienė, J. P. Mačiulis (už prel. Balkiną), Juozas B. Laučka; pr ešakyje: Albinas S. Trečiokas, Nora M. Gugienė, kan. prof. Juozas B. Končius, Elžbieta Prurazienė (už Matų Žujų) ir Alena Devenienė.

ir pro pirštus žiūrėjo į augintinės dar-bus, davė jai daug laisvės ir visai lepino, Anelė kasdien vis labiau nyko ir balo, o iš akių pamažu blėso mergiška šviesa.

Tačiau vieną pavasario sekmadienį mergaitė grįžo iš bažnyčios iškaitusi ir šneki, kaip lakštingala, linksmai švie-čiančiomis akimis, pilna krūtine kvė-puodama pušų sakais persisunkusiu at-būndančios žemės oru. Po savaitės ji pasirodė Lizdeikos kieme parankėn nu-sitvėrusi jaunąjį Dumbri. Valandėlę pa-sišvaistę vieniemyje, dainuodami abu patraukė vieškeliu Naujakalnio dvaro link.

Išplėtusį akis ir rankas ant krūti-nės kryžmais sunėrusi, Lizdeikienė kvietė stebėtis netikėtu reginiu visus šventuosius, negalėdama suprasti, kaip jos vaikas galėjo susidėti su padauža ir bedieviu Dumbriu. Tą patį vakarą ji viską skubiai išpoškino vyrui ir lie-pė ko greičiausiai važiuoti pas kleboną klausti patarimo, ką su augintine da-ryti.

Sekmadienį jie abu nuvažiavo baž-nyčion ir po sumos užsuko pas kleboną už mirusius gimines mišių užpirkti. Pa-siteiravus klebonui apie augintinę, Liz-deikienė gaudžiu balsu išdėstė istoriją, kurioj gal tik maža nuodėmų dalis pri-klausė apkalbėtai merginai. Klebonas jau iš ankščiau pažinojo Dumbri ir glo-bėjus griežtai įspėjo, kas bebūtų, nekal-tą kudių nuo šitos begėdiškos draugys-tės sulaukyti, kol dar, pasak jo, bedievio nuodai neįsisunkę mergaitės širdin.

Tačiau Dumbrys lakstė pas mer-gaitę ne svetimų paklodžių spardyti. Motinai sergant, jam reikėjo tylios ir geros šeimninės. Ar ji bus gera žmona vyrui, jaunajam Dumbriui tas aną pavasarį nerūpėjo.

Tad Dumbrys, pagavęs lydėti na-mo Lizdeikos augintinę, išbučiavo jos rankas ir kojas, prisiekė mylėsiąs, iš-keikė Lizdeiką ir prieš pat namus pa-prašė mergaitę tekėti už jo. Ugingais žodžiais, drąsiomis, viską griauančio-rys sukėlė uždarame mergaitės pasaui-mis mintimis ir aštriu liežuviu Dumb-lyje neužgesinamą gaisrą. Greitai pati-kėjo Lizdeikos augintinė kumečio žo-džiais: užsigeidė būti kumečio ant ran-kų nešiojama, trokšte troško būti jo mylima ir norėjo ko greičiau pabėgti nuo tų, kurie, pasak kumečio, grandine prirakinę, valdė jos širdį ir jausmus.

Mergaitė tą patį vakarą sutiko pa-likti Lizdeikos klėtį ir persikelti į kume-tyną.

Iš bažnyčios senis Lizdeika grįžo į namus piktas ir pasiryžęs augintinę virve prie vagio pririšęs laikyti, kad tik mergaitė iš galvos tas kvailystes išvartytų. Iškinęs arklius ir apsižval-gęs kieme, pamatė ant priegrindžio Dumbri su augintine meiliai besikal-bantį. Užsidedę Lizdeika. Šoko seniui kraujas galvon. Kietai rankoj botagą suspaudęs, skubiai prisiartinio prie ku-mečio ir, vos save suvaldydamas, su-riko:

— Lauk iš mano kiemo, šuns šmote!

Dumbrys, mergaitės iš rankų ne-paleisdamas, pridengęs ją nugara nuo gresiančių Lizdeikos smūgių, atrėžė:

— Uždaryk srėbtuvą, seni! — bet staiga, lyg kažką atsiminęs, nubaigė: — ne pas tavę šį vakarą atėjau, šeim-ninke.

— Žinau, pas ką tu atėjai ir ko tu nuo mano vaiko nori, ištvirkėli! — va-rė toliau Lizdeika, kilsterėjęs botagą.

— Aš atėjau ne tavo vaiko, bet už-guitos augintinės pasiimti. Nuo šios die-nos mergaitė man priklauso! — išdi-džiai atsakė kumetis, pasitraukdamas nuo stovinčios už jo nugaros merginos.

— Aš tau sakau, Dumbry, Anelė yra mano vaikas ir be mano žinios ji niekur iš šio kiemo neišeis! — riktelė-jo senis, pliaukšteldamas botagą žemėn.

— Nebūk juokingas, šeimninke, — kalbėjo toliau kumetis, — aš jau pa-sakiau, ir mergaitė tikrai šiandien išeis su manim. Užteks jai tavo paplėkusią duoną ir nedarytą viralą srėbti...

— Melagi! — šokosi įniršęs senis, — paklausk pats augintinės, kada ji yra mažiusi ant mano stalo paplėkusios duonos ir valgiusi nedrįto viralo! Daž-nai Anelė geriau už mano vaikus valgė ir ilgiau miegojo...

Kumetis nieko neatsakė į šiuos šei-mininko žodžius. Jis atsisuko į Anelę ir, ranka rodydamas į išraudusį senį, tarė:

— Užteks, Anele, mums čia stovė-ti. Eikime. Perdaug Lizdeika klebono privaišintas, nesusikalbėsim šiandien su juo, — ir žengęs platų žingsnį senio pu-sėn, pridėjo: — atsimink, šeimninke,

Anelė yra penkioliką metų pas tavę iš-dirbusi ir nė vieno cento nėra mačiusi. Mudu dar pasikalbėsim apie tai, ponas Lizdeika! — pašiepiamai užbaigė ku-metis ir skubiai dingso su mergaite so-doto takelyje.

Senis Lizdeika nespėjo nė botagu pliaukštelti. Jaunieji greitai tolo saulė-tame vieškelyje.

Tačiau mergaitė, linksma širdim palikusi aną sekmadienį Lizdeikos klė-tį, nerado Dumbrio moliu plūktoje tro-belėje tos laimės, kurią jaunasis buvo jai žadėjęs. Iš pradžių, kol gyva buvo kumečio motina, Dumbrys grįždavo iš darbo anksti namo ir ilgais vakarais linksmai plepėdavo su sergančiąja ir žmona. Po metų senoji mirė, jaunoji susilaukė dukters. Nuo tos dienos ji ir nebematė savo vyro namuose.

Pirmomis savaitėmis ta šeimos pėrmaina Dumbrienė buvo labai skaudi ir daug ašarų kainavo. Kai vakarais, paruošusi valgį ir stalą, nekantriai laukdama sugrįžtant vyro, ligi vėlybo vidurnakčio klausydavosi palangėje be-sidaujančio vėjo ir priangyje gailiai kniaukiančios katės, Dumbrienė supda-vo neįmingančią mergaitę, dainuodama jai tas kaimo daineles, kurias šilti vasa-ros vakarai buvo ją mergaujant išmoke. Išsibaigdavo dainos, išdžiūdavo gerklė ir paskausdavo liežuvis, o vyras vis ne-grįždavo... Kiekvieną tokį vakarą ir naktį kaskart liūdnesnės ir tamsesnės mintys verždavosi jaunos kumetės šir-din.

Taip prabėgo dveji bendro gyveni-mo metai. Išaušo Anelės trečiasis pava-saris kumetyne. Duktė augo vešli ir sveika. Per Velykas nukabino Dumbrie-nė lėpšį nuo dūmais pajudusio balkio ir paleido mergaitę asloje. Ligšiol Anelė neturėjo laiko nei dvare, nei kumetyne apsižvalgyti. Dabar didesnė vargų naš-tos dalis buvo nukritusi. Išėjus vyrui dvaran, likusi viena su dukrele, moky-davo mergaitę vaikščioti, kalbėti ir melstis.

Tiesa, po senosios Dumbrienės mir-ties visi santykiai su bažnyčia nutrūko. Mergaitė liko nekrikštyta, pats Dumb-rys niekad nesirodė daugiau bažnyčioje, kai klebonas nesutiko jų jungtinių pa-laiminti. Spjovęs kunigui į akis ir tren-kęs durimis, piktas išėjo iš klebonijos, pasiryžęs daugiau niekad nė kojos ton pusėn nekelti.

Po to jaunoji Dumbrienė jautėsi la-bai nelaiminga, gyvendama bažnyčios nepaaimintoj moterystėje. Bet piktį vy-ro žodžiai ir klebono elgesys neretai ir jos galvoje sukeldavo sunkių abejo-nių ir daug nevilties... Tačiau prisimi-nusi praleistas su Lizdeikiene ilgas pa-sakojimų valandas apie gyvenimą po mirties be vargų ir rūpesčių ten toli tarp žvaigždžių, Anelė vėl išsitrauk-davo iš skrynios "Aukso Altorių" ir il-gai skaitydavo mažajai mergaitei.

Taip pamažu slinko nežinion Liz-deikos augintinės dienos Naujakalnio dvaro kumetyne.

O dabar? — — —

LIETUVIŲ ARCHYVAS

Lietuvos Istorijos Metraštinis

BOLŠEVIZMO, NACIONALSOCIALIZMO, TREMTIES METAI

Redaguoja: Jonas LEONAS

28)

LIETUVOS KULTŪROS GOLGOTA
pirmosios bolševikų okupacijos metais

Dr. Kęstutis Kernušis

II

MUZIEJŲ VARGAI BOLŠEVIKŲ OKUPACIJOS METAIS

(Tęsinys)

2. Muziejinių rinkinių čekistinis špionažas

Komunizmo teorijos tėvas Leninas religiją laikė žmonių opiumu. Ją išnaikinti ir pasmerkti savo raštuose jis yra pavartojęs tokius žodžius kurie padidino kalboje nėra vartojami.

Kai 1940 metų birželio 15 d. bolševikai okupavo Lietuvą, ne vienas manė, kad Tarybų Sąjungoje yra įvykusi kai kurių gyvenimo sričių supratimo evoliucija. Nemaža buvo ir tokių, kurie tikėjo Stalino konstitucijos šiam nuostatui:

"96. straipsnis. Piliečių sąžinės laisvė užtikrinti Lietuvos TSR-oje bažnyčia atskirta nuo valstybės ir mokykla nuo bažnyčios. Religinę kultūrą atlikimo laisvė ir antireliginės propagandos laisvė pripažįstama visiems piliečiams."

Tarybų Sąjungos gyvenimo praktika tačiau parodė, kad tas Stalino konstitucijos straipsnis jokios praktinės vertės neturi, nes ten religija ligi pat paskutinio laiko buvo persekiojama. Nuo bolševizmo įsigalėjimo Rusijoje uždaryta tūkstančiai įvairių tikybų maldos namų, išduota dešimtys tūkstančių dvasininkų ir priešreliginė propaganda išvystyta iki aukščiausio laipsnio. Kaip bolševikai suprato religijos ir bažnyčios vaidmenį Lietuvos gyvenime, geriausiai matyti iš tarybinės spaudos straipsnio: "Ką davė bažnyčia lietuviams".

Gyvename visiškai naujame pasaulyje. Mūsų vaikai jau nebus verčiami sekmadeniais klūpti bažnyčiose. Netoli tie laikai, kai mūsų liaudis žiūrėjo į tas bažnyčias ir jų ceremonijas, kaip dabar mes žiūrime į seniau degintas žmonių ir gyvulių aukas, magiškus būrimus, kerėjimus, stebuklus. Katalikų bažnyčia visą laiką stengėsi įrodyti, kad žmogus gimsta piktu ir nuodėmingu. Bažnyčiai rūpėjo perduoti žmogaus pokybę tam, kad liaudį laikytų akla bažnyčios tarnaitė. Bažnyčiai svarbu buvo būti amžinu žmogaus prigimties gydytoju, nuolat bauginti žmones pragaru, velniais, čysčiumi. O nuo velnio išsigelbėjimo nuolat lietuviams teikė vaistų, visokių sakramentų pavidalų ir dažniausiai už pinigų. Katalikų bažnyčia visuomet stengėsi paimti į savo rankas dievo vardu visą žmogų, valdyti jį valstybėje bei visuomenėje. Be bažnyčios negalima buvo gimti, augti, mirti, vesti, karjauti...

Lietuvos liaudis despotų ir bažnyčios buvo pavergta ir užgulta. Jokių teisių ji neturėjo. Jai buvo liepiama tik melstis, lankytis bažnyčiose, eiti į maldas, į Smetonos jungą paklusniai nešti. Vietoje naudingų ir pamokančių knygų, kunigai maitino liaudį katekizmais, šventųjų žyvatais, garsais apie bašybes "sodo dienoje". Katekizmuose buvo įrodinėjama, kad liuciferis pristato prie kiekvieno žmogaus po velniukštį, o dievas — po vieną angelą. Buvo įrodinėjama, kad velnias karalystę pragaro per "bobas" platina. Liaudis gyveno tamsioje, prietarusioje, vilko baudžios ir bažnyčios junga, nesitikiėjo sulaukti šviesesnio rytojaus. Tik retkarčiais, galutinai vargo ir skurdo prisilgti, pakeldavo išdžiūvusias rankas prieš ponus — būrijuos ir bažnyčios atstovus, kurie greitai ir žiauriai nu-

TREMTIS

Vienintelis lietuviškas laikraštis Vokietijoje. Eina nuo 1950 metų liepos mėnesio pradžios, kas savaitę. Leidžia ir redaguoja žurnalistas SIMAS MIGLINAS. Prenumeratos kaina Amerikoje ir Kanadoje — 50 centų vienam mėnesiui —

TREMTIES aištovai:

Visai Amerikai, išskyrus Chicagos miestą —
St. Nasvytis, 4579 W. 157 St., Cleveland 11, Ohio
Chicagos miestui ir Kanadai —
W. Stuoigis, 1114 Florence Ave., Evanston, Ill.

REMDAMI TREMTI, REMIAME VOKIETIJOJE
LIKUSIUS LIETUVIUS — BE UŽJURIO LIE-
TUVIŲ PARAMOS JIE LIKS BE LAIKRAŠČIO!

malindavo vergučius sukilėlius. Dangus, pragaras, angelai, velniai, bolševikai, cecilikai, ištirkėliai ir paklusnumas Smetonai, turtuoliams, popiežiui, tai buvo mėgiamos kunigų raštų temos ir pamokų pralabos.

Bažnyčiai liaudis nerūpėjo, o jai kvepėjo pinigai, dvarai, vienuolynai, miškai ir įvairiausi turtai. Dabar kunigai giriasi, kad jie išprašė dievo ir jis suteikęs lietuviams laisvę ir gerovę. Ne, kunigėliai, jūs buvote popiežiaus klaidėjais ir Smetonos bernais. Bažnyčia nė vieno piršto nepridėjo prie liaudies išvadavimo ir jos gyvenimo pagerinimo. Ne bažnyčia ir jos atstovai, bet draugas Stalinas, viso pasaulio darbo žmonių išvadotojas ir tėvas, suteikė mūsų liaudžiai laisvę ir gerovę ir jo vardas amžinai žydės darbo žmonių širdyse.

("Tarybų Lietuva" Nr. 64. 1940. VIII. 21.)

Šis straipsnis puikiai rodo, kaip bolševikai ir komunistai Lietuvoje žiūrėjo į bažnyčią ir religiją. Jis taip pat aiškiai liudija, kad ir šioje srityje bolševikai rėmė savo teigimus gryniausiais melais. Nežinia, ar Lietuvoje, kurioje gyveno 2.5 milijono žmonių, buvo bent vienas atsitikimas, kad vaikai būtų verčiami klūpti bažnyčiose.

Tokia bolševikų pažiūra į bažnyčią ir religiją netiesiogiai liudija ir muziejinius reikalus. Mat, visuose Lietuvos muziejuose buvo nemaža religinio meno ekspozatų, kaip religinio turinio paveikslų, statulėlių, rūpintojėlių, kryžių, koplytėlių ir jų pagraiznių, religinio turinio raizinių, bažnytinių drabužių ir indų ir kitokių ekspozatų. Kaip ir buvo galima laukti, pirmieji bolševikai ir komunistų pasikesinimo smūgiai kaip tik ir buvo nukreipti į religinį meną. Deja, tuo dar nebuvo pasitenkinta. Vėliau daugelis Lietuvos muziejų buvo patekę tikra to žodžio prasme į čekistų kontrolę ir jų išniekinimą.

1940 m. rugpjūčio 26 d. Lietuvos TSR Komisarų Tarybos nutarimu perorganizuota nepriklausomos Lietuvos vidaus reikalų ministerija (LTSR Vyr. Nut. Rink. Nr. 2, 1940 m. spalio 30 d.). Jos vietoj atsirado bolševikinės tvarkos vidaus reikalų liaudies komisariatas, kurio pats svarbiausias skyrius buvo Valstybės Saugumo Valdyba. Daug seniau Vidaus Reikalų Ministerijai priklausiusių departamentų panaikinta. Prie Vidaus Reikalų Liaudies Komisarato prijungtas ir Valstybės Archyvas. Vietoje Spaudos ir Draugijų Skyriaus atsirado Vyriausioji Literatūros ir Leidimų Valdyba (Glavit). Prieš pat šią reformą bolševikinė vyriausybė dar priėmė įsidedinimą archyvų įstatymą, pagal kurį paskelbta visos liaudies, t. y. valstybės, turtu ir visos Lietuvos archyvinė (dokumentinė) medžiaga (bylos, knygos, braižiniai, foto paveikslų ir filmų negatyvai, pozityvai, garsinių užrašų medžiaga) šių įstaigų ir asmenų: tada veikusių valstybinių, visuomeninių, profesinių ir kooperacinių įstaigų bei įmonių; nacionalizuotų pramonės, prekybos, transporto, statybos ir kitų įmonių, finansinių, kredito, draudimo ir kitų įstaigų; mokslo, mokymosi ir kultūrinių įstaigų (universitetų, muziejų, bibliotekų, dvarų, rūmų, sodybų, spaudos organų, pašto, telegrafo ir t.t.); likviduotojo senosios valstybinio režimo valdinių, karinių, teisminių ir kitų organų bei įstaigų; likviduotų politinių, profesinių, visuomeninių, luominių ir kitų organizacijų; atskirų asmenų archyvinė medžiaga, kuri susikrovė ryšium su jų veikla valstybinėse, politinėse, profesinėse, visuomeninėse ir kitose organizacijose ir įstaigose ir taip pat nacionalizuotose įmonėse bei įstaigose.

Visa nacionalizuotoji archyvinė medžiaga buvo pavesta valstybės archyvo organų žiniai ir atiduota saugoti tų organų archyvams. Į valstybės archyvų organų žinią perėjo taip pat ir visi tada buvę senieji valstybiniai, žinybiniai ir privati archyvai. Toliau minėtame įstatyme buvo numatyta bausmė už dokumentinės ir archyvinės medžiagos panaikinimą ir buvo įsakyta tuojau pranešti valstybės archyvų organams apie turimą archyvinę medžiagą, ją tiems organams perduoti, o ligi tai galės būti padaryta — jos savininkai bei laikytojai įpareigoti tą medžiagą saugoti ("Darbo Lietuva", Nr. 54, 1940 m. rugpjūčio 21 d.).

Iš čia minėtų archyvų įstatymo nuostatų atrodo, kad bolševikams tikrai rūpėjo archyvų ir jų medžiagos apsaugos ir globos reikalas. Deja, to įstatymo išleidimu siekta visiškai kitokių tikslų, būtent, iš tos medžiagos buvo renkamos žinios apie Lietuvos "liaudies priešus". Tam tikslui paskubomis buvo suvežta visų įstaigų ir organizacijų medžiaga į vieną vietą. Čia dirbo rinkiniai čekistai, daugiausiai jauni lietuviškai moką žydai, kurie dokumentuose ir įrašuose duomenų apie Lietuvos karius, šaulius, policininkus ir kitus dorus gyventojus.

Bergždžias dalykas čia būtų plačiau įrodinėti, kad visa bolševikinė ir komunistinė santvarka yra paremta beveik vienu vieninteliu ištisinio šnipinėjimo ir sekimo principu. Kiekvienas bolševikinės santvarkos pareigūnas ir įstaiga, visi komunistų partijos nariai, nuo paties aukščiausio ligi paties žemiausio yra jų vadinamojo "kontrevoliucinio elemento" sekiami ir šnipinėjamas vyksta visose gyvenimo srityse: politiniame, ekonominiame, kultūriniame, visuomeniniame, literatūriniame ir kitose. To šlykštus šnipinėjimo neišvengė nė Lietuvos Muziejai ir kitos kultūrinės įstaigos. Čia patiekime faktų, iš kurių paaiškės ne tik bolševikų šnipinėjimo darbas, bet ir jų labai žemos ir laukinės pažiūros į muziejinius bei kultūrinius rinkinius ir atskirus istorinės reikšmės daiktus.

(Bus daugiau)

KOKIE TIE VĖJAI?

(atkelta iš 3-čio pusl.)

nėra nei tikra to žodžio prasme partijos (jos gi čia valstybės tvarkymo politikos neveda, valdžios rinkimuose nedalyvauja). Tai yra tik skirtingų pažiūrų pagrindais organizuotos grupės ir tiek. Svarbiausia, kad jos šiaip taip organizuotos. Todėl jų nuskirti atstovai, visgi kalba ne vien tik asmeniškai už save, bet už ištisą panašiai galvojančių grupę. Kieno gi vardu kalbėtųs ar kitas nepartinis? Ar tu, kurie visuomeninius reikalus nesidomi ir neturi jokio nusistatymo? Ar anų kitų — individualistų, kurių nusistatymai nesutampa su jokios organizuotos grupės nusistatymu?

Pirmuoju atveju organizuotų grupių atstovai gali lygiai gerai

kalbėti už neturinčius nusistatymų, kaip ir bet kas kitas. Panašiai, kaip ir valstybių parlamentų nariai, venkia ne tik vardu tu, kurie už juos balsavo, bet taip pat ir tu, kurie visai neįėjo balsuoti.

Antruoju atveju — kiekvienas individualistas, kuris negali savo pažiūrų suderinti su nieku kitu, gali kalbėti tik pats už save, bet ne už kitą nepartinį, kuris irgi nori "laisvai ir nepriklausomai reikštis" ... Norint, kad kurios nors organizacijos vadovybė patenkintų tokius "nepriklausomuosius" reikėtų visus juos sušaukti ir susodinti į vadovybę, tegul kiekvienas laisvai ir nepriklausomai už save kalba: o būtų gražus koncertas!

* *

Žinote ką, gerbiamieji laisvie

ji ir nepriklausomieji nepartiniai? Jei norite, kad jūsų balsai įgytų svorio visuomenėje — susijunkite! Juk vienas kovos lauke ne karys!

Bet tada jums reikia suderinti savo nusistatymus bent savo tarpe. Teks išsivadėti bent dalies "suverenumo". Pasidarys... tik viena nauja partija, daugiau nieko. Ar ji bus originali, ar bus kuo iš esmės skirtinga nuo esamų organizuotų grupių? O gal, jei apsispręsite nebesipildyti "vienišais vilkais" visuomeninėje gyvenime, gal rasite jau esamų organizuotų grupių, kurių nusistatymai ne taip jau labai jus ir varžys?

Tarp ko kita — bent aš tai visai nematau čionykštės srovės organizacijose tokios griežtos drausmės, kuri neleistų individualiai vienaip ar kitaip pasireikšti.

Tad manau, kad minimi pūtelėjimai Balso seime buvo ne kokie nors vėjai, o šiaip jau vieno — kito paskiro asmens individualios pretenzijos.

Pretenzijos blogai pamatuotos. Jos man štai kaip skamba: "Ką ten tos partijos! Jos atstovauja tik siauras grupes! Leiskit mane — aš tai tikras visos visuomenės balsas, nes... kalbu pats savo vardu ir su nieku nenoriu skaitytis!"

DAR VIENAS
TALKOS MĖNUO!

Šis vasario mėnuo irgi dar įtrauktas į Dirvos platinimo laiką!

Talkoje dalyvauti kviečiami visi skaitytojai ir kiti tautiečiai, kurie linki, kad Dirva būtų plačiau skaitoma ir stiprėtų savo turiniu.

Vietoj vaišių, kurios pagal lietuvių papročius paprastai tartininkams rengiamos, bet kurių šiuo atveju jokių būdu nebūtų galima surengti, Dirva numato eilę dovanų tiems, kurie per šituos keturis mėnesius pradės prenumeruoti Dirvą, ir platintojams, kurie per tą laiką pripirs Dirvai naujų skaitytojų.

Penkiolika dovanų:

Amerikoje gaunamų lietuviškų knygų, pasirinktų paties dovanų gavėjo, kiekvienam už \$10 vertės (arba \$10 grynais pinigais).

Šios dovanos skiriamos skaitytojams ir platintojams ir atiteks laimėjimo būdu.

Jos bus skiriamos, jei per talkos laiką bus išleista ne mažiau kaip 250 skaitytojų ir 250 platintojų taškų, tai yra, jei per tą laiką bus gauta ne mažiau kaip 250 naujų metinių prenumeratorių, arba atitinkamas skaičius dalinių prenumeratorių.

Dvi dovanos:

kiekviena po \$50 pinigais.

Šios dovanos skiriamos skaitytojams ir platintojams ir atiteks laimėjimo būdu.

Jos bus skiriamos, jei per talkos laiką bus išleista ne mažiau kaip po 400 abiejų taškų.

Dvi dovanos:

kiekviena po \$100 pinigais.

Šios dovanos skiriamos skaitytojams ir platintojams ir atiteks laimėjimo būdu.

Jos bus skiriamos, jei per talkos laiką bus išleista ne mažiau kaip po 750 abiejų taškų.

Didžioji dovana -- \$150

Ši dovana bus paskirta daugiausiai taškų surinkusiam platintojui, tačiau tik tokiu atveju, kuris bus surinkęs ne mažiau kaip 30 taškų, ir jei per talkos laiką bus išleista bent 1000 platintojų taškų.

Jei du ar daugiau platintojų turėtų po lygiai taškų, tai ši dovana teks vienam iš jų laimėjimo keliu.

Kiekvienas naujas prenumeratorius, kuris užsisakys Dirvą jos platinimo talkos metu, tai yra, nuo 1950 metų spalio mėn. 1 d. iki 1951 m. sausio m. 31 d., gaus po DU TAŠKUS dovanoms laimėti: vieną skaitytojo, kitą platintojo. Kiekvienas taškas bus paliudytas tam tikru ženklu su numeriu.

Kas Dirvą užsisakys per platintoją, tas gaus tik skaitytojo tašką, o platintojo tašką gaus platintojas. Bet platintojo gali būti kiekvienas senas ir naujas skaitytojas, jeigu tik jis prikalbės ką kitą užsiprenumeruoti Dirvą ir atsiųs Dirvai jo prenumeratorius mokėstį. NORS IR VIENĄ NAUJĄ PRENUMERATORIŲ GAVĘS PLATINTOJAS GALI LAIMĖTI \$10, \$50, arba ir \$100 VERTES DOVANĄ!

Kas talkos metu užsisakys Dirvą ne visiems metams, o tik daliai, tas gaus ir taškų tik atitinkamą dalį: jei mokės tik \$1 (už 13 savaičių), tai gaus tik po ketvirtadalį skaitytojo ir platintojo taško. Jei mokės \$2, gaus po pusę abiejų taškų, o mokėdamas \$3, gaus po tris ketvirtadalius taškų. Jei tam taško numeriui teks dovana, tai ji bus padalinta tarp tų, kurie, turės to taško atskiras dalis.

Dovanos bus skirstomos 1951 m. vasario mėn. Smulkiau apie tai bus paskelbta atskirai.

PRANESIMAS
skautėms akademikėms

Dėmesio, sesės akademikės ir filisterės!

Išsibarstė po visus kontinentus, po įvairias šalis ir miestus. Šių dienų emigracinio judėjimo apyvatose sunku mums susirinkti į vieną šeimą. Tik susirašinėjimo keliu begalėms pasikeisti mintimis, pasidalinti rūpesčiais ar laimėjimais, tačiau r ši mūsų tarpusavio ryšio palaikymo priemonė nekartą nutrūksta.

Kad galėtume vieningai dirbti, padėti viena kitai, — reikalingas tamprus tarpusavio ryšys.

Tuo reikalu Studenčių Skautų Draugovės vadija vykdo naują visų sesių — SSD-vės narių registraciją.

Registracijai reikalingos žinios:

1. Vardas, pavardė,
2. Gimimo data ir vieta,
3. Patyrimo laipsnis,
4. Vyresniškumo laipsnis,
5. Einamos pareigos,
6. Ar esi tikroji narė, kandidatė, ar filisterė,
7. Paskutinė skautavimo vieta,
8. Kokiai draugovei priklausai Lietuvoje, Vokietijoje ar šiuo metu kitur.
9. Ar gauti akademinių laikraščių "Vytis", ar ne,
10. Adresas.

Registruotis prašome visas seses, pavienes ir priklausančias SSD skilims. Žinias siųskite kiek galima greičiau. Terminas — š. m. vasario 15 d.

Registracijos lapus siųskite šiuo adresu:

Danutė Eidukienė
6918 S. Artesian Ave.
Chicago 29, Ill.
U. S. A.

AŠ LAIKIAU PAMALDAS UŽ
S T A L I N Ą

Įdomus stačiatikių dvisiško pasipasakojimas. 60 puslapių Galima užsisakyti Dirvoje, siunknygėlė. Kaina — 50 centų čiant 50c pašto ženkla, arba \$1.00 už dvi

DIRVOS ATSTOVAI

į kuriuos galima kreiptis visais DIRVOS prenumeratoriais ir skelbimų reikalais:

Baltimore, Md.

Antanas Česonis, 620 W. Cross St.

So. Boston, Mass.

Brunonas Kalvaitis, 545 East Broadway.

Chicago, Ill.

Jonas Paplėnas, 4416 So. Hermitage Ave. YA 7-0191

Dayton, Ohio

J. A. Urbonas, 1302 Lamar St.

Detroit, Mich.

L. Bulgarskas, 7313 Navy Ave.

Newark, New Jersey

A. S. Trečiokas, 314 Walnut St.

New Yorke - Brooklyn

Antanas Sodaitis, 57-56 63rd St., Maspeth, N. Y.

Waterbury, Conn.

Vladas Varneckas, 2157 N. Main St.

Hamilton, Canada

Bronius Vengrys, 227 Brant St.

Montreal, Canada

Stepas Kęsgaila, 6882 Beaulieu St.

Toronto, Canada

Jonas Parseliūnas, 514 Euclid Ave.

Australijoje

Povilas Lukošius, Box 1665 M, G.P.O., Adelaide, S. A.

Kolegos teisininkai!

Iš apie 300 šimtų lietuvių teisininkų, atsidūrusių tremtyje, didžioji dalis emigravo į JAV. Tačiau tam tikra teisininkų dalis, ligonys ir nedarbingieji, dar ir šiuo metu tebevargsta tremties stovyklose ar sanatorijose, be jokios vilties emigruoti ar sukurti gerenę ateitį. Jų liūdni laišukai byloja apie labai skurdžias gyvenimo sąlygas, kurios dar labiau pablogės, pasibaigus IRO globali. Jie karčiai skundžiasi savo nedalia ir tuo, kad būvę jų kolegos juos visai pamiršo: neatsakinėja į laiškus, o jei ir atsako pažymėdami, kad nebloggerai ar ir visai gerai esą ekonomiškai susitvarę, tai nepaklausa, kaip jie likusieji tremtyje gyvena būdami ligonys. Vieno jų toks blogas sveikatos stovis, kad tesveria tik 88 svarus!

Siems nelaimigiesiems ištiesti pagalbos ranką yra mūsų, mieli kolegos, pareiga!

Bostono teisininkai jau kelis

sykius likusiems Vokietijoje teisininkams pasiuntė po kelis siuntinius ar sušelpė pinigais, bet tas jų būklę palengvino tik labai trumpą laiką.

Šiuo laišku mes kreipiamės į visus tremtinius teisininkus, prašydami prisidėti prie mūsų kolegų Vokietijoje šelpimo. Tiesa, daugumas mūsų dirba ne savo specialybėse ir turi daug naujakurio rūpesčių, tačiau mūsų kolegiska pareiga ir lietuviška širdis verčia nepamiršti savo prietelių, tebenešančių sunkią tremtinio - senelio - ligonio našta svetimame krašte.

Pas mus yra visų Vokietijoje esančių teisininkų adresai. Norintieji juos sušelpiti tiesiogiai ar per mūsų skyrių, prašome kreiptis šiuo adresu: Pr. Lembergas 545 E. Broadway, So. Boston 27, Mass.

Skyriaus Valdyba:
St. Vaitkevičius, Pr. Lembergas, K. Vembrė

ČIURLIONIO ANSAMBLIO PADĖKA

Paminėję savo dešimtmetį, širdingai dėkojame, kurie sveikino mus šios brangios sukakties proga ir tuo prisiminimu sustiprino mūsų pasiryžimą skleisti lietuvių tautinio meno grožį pasaulio tautų tarpe ir stiprinti kovą dėl mūsų brangios Tėvynės laisvės.

Nuoširdžiai dėkojame Lietuvos Kultūros Fondo Clevelando skyriui, kuris surengė tokias gražias iškilmes mūsų veiklos dešimtmečiui paminėti, skyriaus pirmininkui dr. S. T. Tamošaičiui, atidariusiam iškilmingą aktą, Aldonai Augustinavičienai, kuri išsamiai žodžiu apibūdino ansamblio veiklos reikšmę ir išryškino pasirinktos meninės linkmės teisingumą bei svarbą, Jonui Daugėlai už akto ir pobūvio pravedimą, latvių rašytojui E. Skujeniekiui, skautėms ir visiems kitiems sveikinusiems ir prisidėjusiems prie šventės parengimo.

Sukaupomis jėgomis tesėjome pirmąjį dešimtmetį. Per lietuviškąjį meną atskleidė tūkstančių tūkstančiams svetimtųjų mūsų tautos ilgesį, suradome jų eilėse daugybę draugų mūsų laisvės kovai.

Suprantama, kad jautri Amerikos lietuvių ir tremtinių visokeriopa parama bei mūsų vadovybės ir spaudos nuolatinis dėmesys padėjo mums šioje kovoje išlaikyti ir tokiu plačiu baru savo veiklą išvystyti. Ypač reikalinga tad reiškiamo padėką visiems lietuviams tremtiniams, buvusiems stovyklų vadovams, už tuos gausius surengtus koncertus Vokietijoje ir Austrijoje, visiems Amerikos lietuviams, kurie ansamblio veiklą rėmė tremtyje ir teberemia JAV. Mūsų padėką Vyr. Lietuvos Išlaisvinimo Komitetui ir Vykd. majai Tarybai, Balfui ir jo pirmininkui dr. kun. J. Končiui,

buv. Lietuvai Vaduoti Sąjungai, Lietuvos Raudonajam Kryžiui, mūsų periodinei spaudai, Lietuvos darbo ir sargybų kuopoms, Stephens Singers chorui ir jo vadovei Alice Steponavičienai, Birutės chorui ir jo vadovui L. Šimuičiui, jr., bei Žitai Šimutienei, Ateities šokėjų grupei ir vad. Vytautui Bieliui, Juzei Daužvardienei, Josephine Miller-Putrimienei, Statybos b. vei "Unitas" ir jos vadovui inž. Eugenijui Manomačiui, inž. V. Merkiui, Bostono lietuvių tremtinių būreliui, Kanados lietuvių tremtinių draugijoms, Clevelando lietuviams, kurie ansambliui išrašė darbo garantijas ir šio sumanymo pradininkui Steponui Nasvyčiui, B. Budginui ir daugybei brolių bei sesių šiaurės ir anapus Atlanto, kurie, mylėdami lietuvišką dainą, suprato mūsų pagrindinį tikslą ir padėjo plėsti ir stiprinti mūsų laisvės kovos žygį savųjų ir svetimųjų tarpe.

Lietuvių Tautinio Meno Ansamblio ČIURLIONIS

1,000 LIETUVIŲ LAUKIA GARANTIJŲ

Apie 134,000 tremtinių dar turi teisę atvykti į Ameriką, bet dėl garantijų stokos negali. Jų tarpe yra apie 1,000 lietuvių, kurie mielai noru emigruoti į JAV, jeigu jiems būtų sudarytos darbo ir buto garantijos.

Tiems likusiems Europoje lietuviams reikia pagelbėti ko greičiausia, nes, jeigu jie negaus garantijų iki 1951 m. vasario 28 d., vargiai kada galės į Ameriką atvykti ir apsigyventi.

Dar kartą, gal būt jau paskutinį, Bendrasis Amerikos Lietuvių Šalpos Fondas kreipiasi į visus Amerikos lietuvius (senus ir naujakurius), prašydamas atjausti pasilikusius Vokietijoje, Austrijoje ir kitur.

Savo pasižadėjimus ar suteiktus tokiems tremtiniams pagelbėti, sudarant jiems darbo ir buto garantijas, malonėkite skubiai siųsti Balfu centrui, kad garantijas galima būtų sudaryti ir duoti joms eiga iki 1951 metų vasario 28 dienos.

Sudarę garantijas 26,500 lietuvių, nepalikime 1,000.

Balfu Centras

Trumpas mėnuo

Clevelando policija primena, kad vasaris ir taip yra trumpiausias mėnuo metuose, tad nepadarykite jo trumpiausiu mėnesiu savo gyvenime per neat-sargų važinėjimą arba vaikščiojimą. Maža yra žinoti važinėti.

DAR VIENAS TALKOS MĖNUO!

Pirmoji DIRVOS platinimo talka, lyg tyčia, pradėjo įsismaginti į pačią jai skirtą laiko pabaigą. Ji jau pasiekė numatytą jos pirmąjį rezultatų laipsnį. Bet talkininkai, pradėję lyg ir pajusti pasisekimo skonį, apgalvestauja, kad pirmąjį ir beveik visą antrąjį talkai skirtą mėnesį praleido veltui ar pusvelčiui. Ir dabar nebe vienas iš jų klausia, kaip čia dabar tą praleistąjį laiką atgavus...

Atsižvelgiant į tai, nutarta talką, su visomis jai galiojančiomis taisyklėmis (žr. 4-me puslapyje) pratęsti dar vienam mėnesiui, būtent, visam vasariui.

Per tą laiką bus sudaryta komisija dovanoms paskirstyti ir numatytas laikas tam paskirstymui. Tai greičiausiai įvyks prieš Velykas. Eilė skaitytojų bei platintojų su Velykiniais sveikinimais gaus ir dovanų. Jų bus, nes, kaip minėjome, pirmasis talkos rezultatų laipsnis jau yra pasiektas, o jeigu vasaris mėnuo bus gerai išnaudotas, tai nesunkiai galėtų būti pasiektas ir bent antrasis laipsnis.

Tad skaitytojus ir talkininkus dar kartą kviečiame pasistengti (už mažai veiklą spalį!) ir prisidėti prie to siekimo, kurie išdėstyti talkos kvietime.

Talkos laikas galutinai baigsis vasario 28 dieną. Talkininkų ženklai bus išduodami už naujas prenumeratas, gautas Dirvos administracijoje, ne vėliau ko-vo 3 dienos, šeštadienį!

LIETUVOS PRAEITIS mūsų moralinis ginklas

Lietuvos praeitis, turtinga lietuvių tautos žygiais ir kovomis dėl laisvės, pasiektais laimėjimais ir sunkių bandymų metais, yra svarbus moralinis ginklas dabartinėje kovoje už Lietuvos išlaisvinimą.

Laisvės Mobilizacijos Vajaus proga paskleiskime Lietuvos laisvės idėją, kiek galima plačiau supažindindami amerikiečių visuomenę su didinga lietuvių tautos istorija.

Amerikos Lietuvių Taryba savo žinioje turi didesnį kiekį dviejų Lietuvos istorijos knygų anglų kalba. Tai —

History of the Lithuanian Nation by Constantine R. Jurgėla, 544 psl., kaina \$5.00, ir

The Story of Lithuania by Rev. Thomas G. Chase, 392 psl., kaina \$3.50.

Abi knygos gerame popierėje, gražiai įristos, kietais viršeliais. Kreiptis: Lithuanian American Consil, 1739 So. Halsted St., Chicago 8, Ill.

Clevelando gyvenantieji tų knygų gali gauti ir Dirvoje. Kitus prašome kreiptis tiesiai į Amerikos Lietuvių Tarybą.

mo ar vaikščiojimo taisyklės — reikia jų ir laikytis. O kai kurie nelabai gerai tas taisyklės ir žino... Atminkite, kad taisyklių nežinojimas ar pamiršimas nepateisins jūsų, jei kas atsitiks, ir juo labiau toks pasiteisinimas negrąžins jums ar kitam nustotos sveikatos arba gyvybės. Už nežinojimą taisyklių ar jų nesilaikymą daugelis esti nubaudžiami mirtimi vietoje... Tad vėrciau yra žinoti ir jų laikytis.

KAUNAS — PARYŽIUS — Los ANGELES

Ką tik atvyko iš Paryžiaus ir čia apsigyveno Danutė Tumėnaitė ir dr. Algirdas Andrėkus. D. Tumėnaitė Sorbonoje studijavo meno istoriją ir psichologiją, gi A. Andrėkus, Paryžiuje baigęs doktorato kursą, apgynė disertaciją "Klaipėdos krašto autonomijos statusas ir jo evoliucija".

Abu naujakuriai jau gavo darbo ir pradeda "įsikurti".

"KUPROTAS OZELIS"

Los Angeles Lietuvių Dainininkų Klubas sausio 28 d. surengė dainų ir vaidybos vakarą, praėjusį gražiu pasisekimu. Buvo suvaidinta komedija — operetė "Kuprotas oželis". M. Jurkanskienė padainavo solo, gi Klubos choras, vedamas Ažuolaičio, padainavo gražių dainų.

BUS PAMINĖTA VASARIO 16

Los Angeles ALT skyrius jau iš anksto rengiasi Vasario 16-os minėjimui. Iškilmes įvyks vasario 17 d. Patriotic Hall. Numatyta prakalbos, dainos solo ir

choro, tautiniai šokiai. Vasario 18 d. šv. Kazimiero parapijos bažnyčioje bus iškilmingos pamaldos. V. B.

PAVYZDYS BE PAVYZDŽIO

Metiniame Balfu skyriaus susirinkime buvo pastebėtas liūdnas, bet lietuviškajai visuomenei primintinas, ypač tremtiniams, reiškinys. Susirgus čia gyvenančiam dr. Bendoriui - Bendoraičiui, skyrius, neturėdamas lėšų kreipėsi į apie 40 lietuvių gydytojų, naujakurių ir senai Amerikoje gyvenančių, sušelpiti nelaimėn patekusį kolegą gydytoją. Šios gražios Balfu pastangos nedavė jokių rezultatų...

•PAKELIUI Į MIRTĮ —

B. Gaidžiūno aprašymai apie pergyvenimus vokiečių kalėjimuose. 231 pusl. Kaina \$1.00

HENRIKAS RADAUSKAS

KRAUTUVELĖS PARDAVĖJA

Mergaitės veidu teka ašaros: Mylėjo, prisiekė, nerašo. Negalima gražinti vasaros, Ir ji rankas ant slenkščio grąž.

Sugriuvo pilys, mirė pasakos. Miestelis rudeniu pritivinęs. O krautuvė — virvės, pasagos Ir viny, viny, viny, viny.

SIDABRINIAI LIETŲS LYJA

Begaliniai, sidabriniai Krištoliniai lietūs lyja, laisto rūtą, laisto mėtą, Laisto rožę ir lėlį.

Laumė juostą pakabina Kaip vainiką — danguje. Veršis šokdamas mėgina Nuo dangaus nutraukti ją.

Piemenėliai, į miškus, Į lankas ir į laukus Bėkit, rėkit ir dainuokit, Su jaunom karvytėm šokit, Su lakštingalom giedokit, Jau pavasaris pas mus!

PRARASTAS ROJUS

Mes girdim už tūkstančio mylių, Kaip girgžda mūs kaimuose svirtys, Ir šitą melodiją tyliai Kartoja negėstančios širdys.

Mes matom pro dūmus Europos Gimtųjų laukų vasarojų. Mus šaukia sodybos ir trobos, Mes matome prarastą rojų.

Ir mes jį matysim Kanadoj, Girdėsime pietų serenadoj, Aliaskoje, vėtrų riksmo, Bombėjų, Sidnėjų, Granadoj, Ant žemės arba po žeme.

Iš rinkinio "Strėlė danguje"

SVEIKATA -- DIDYSIS TURTAS

DIRVOS SKYRIUS SVEIKATOS KLAUSIMAMS

Veda dr. D. Degesys, Cleveland

Kodėl sergate kepenimis?

Kepenys yra pati didžiausia liauka žmogaus kūne, turinti labai komplikotą paskirtį. Jos kontroliuoja maisto paskirstymą mūsų kūne ir lyg didelis koštas visą kraują, kuris teka iš virškinamųjų organų.

Šis kraujas būna perpildytas maisto dalelytėmis, išterpusiom druskom ir labai dažnai turi savyje įvairių nuodingų medžiagų, kurios patenka iš virškinamojo tako.

Visas šias medžiagas kepenys patikrina, suskirsto ir kenksmingas paverčia nekenksmingomis. Žodžiu sakant, praleidžia tik tai, kas organizmui yra reikalinga. Sakysim, jos pajėgia cukrų paversti tam tikra medžiaga, vadinama glycogenu, ir atidėti į "šalį". O kai kraujuje pritrūksta cukraus, tą glycogenu vėl paverčia cukrum ir paleidžia į kraują. Žodžiu, kepenys yra lyg didelė krautuvė, kuri paskirsto maisto produktus ir dalina pagal reikala.

Kitas svarbus kepenų darbas tai tulžies gaminimas. Tulžis reikalinga riebalams virškinti, nes be jos riebalai negali patekti į kraują apytaką.

Dar ir daugiau pareigų kepenys atlieka, bet apie tai skaityti būtų persunku.

Kodėl kepenys kartais suseraga? — Dažniausiai pasitaikanti kepenų liga yra kepenų padidėjimas, vadinamas suriebėjimas. O taip pat ir kepenų cirozės. Šie kepenų negalavimai palaipsniui priveda prie mirties.

Šiomis ligomis dažniausiai sergama nuo perdidelio alkoholio vartojimo. Alkoholis suardo kepenų ląsteles ir vietoj jų atsiranda randinis audinys, kurs užspaudžia sveikas kepenų ląsteles. Štai kodėl yra labai svarbu susilaikyti nuo alkoholio vartojimo esant bent kokiam kepenų negalavimui.

Kitas svarbus gydymo veiksnys yra dieta. Ligonis neprivalo valgyti riebalų. Mat, riebalai priverčia kepenis gaminti tulžį, o joms esant nesveikoms, jos negali to atlikti ir liga dar pablogėja.

Geriausias maistas kepenims yra cukrus. Kepenų ląstelės mėgsta saldumynus. Tikras bičių medus yra labai geras vaistas tokiu atveju. Kiaušinio trynys žadina tulžies gamybą, todėl ligonims nepatartina valgyti. Balta liesa mėsa, liesas pienas, vaisiai ir daržovės turi būti pagrindiniai maitinimosi produktai.

Reiktų paminėti ir kepenų takų susirgimus, kurie gana dažnai kankina ligonis įkyriais skausmais bei komplikacijomis.

Tulžį gamina kepenų ląstelės ir mažais kanaliukais siunčia į didelį lataką, kurs atsiremia į dvylikapirštę žarną. Kadangi žmogus valgo tik 3 — 4

kartus per dieną, tai gamta jau taip surėdė, kad įtaisė rezervuarą tai tulžiai laikyti. Tas rezervuaras yra toks maišelis — tulžies pūsle vadinamas, kurs jungiasi su pagrindiniu latakais.

Kai žmogus sočiai ir riebiai pavargo, riebalai sujudina tulžies pūslės nervus, ji susitraukia ir išmeta į virškinimo taką didesnę kiekį tulžies. Jeigu tulžies takai suseraga, tai jų gleivinė sustorėja, pabrunksta ir tulžis negali gerai nutekėti į žarnas. Lygiai kaip oras sunkiai praeina per nosį, kai žmogus turi stiprią slogą. Tokio susirgimo atveju ligonis pagelsta, tulžis išsipučia, prisirenka pūlių, pasidaro skausminga ir gali sprogti, išliedama pūlius į pilvo ruimą. Šiuo atveju ligonis dažniausiai miršta.

Bet kartais būna ir kitaip. Bacilos, patekusios į tulžies pūslę, sukelia jos uždegimą, tulžis išsipučia, prisirenka pūlių, pasidaro skausminga ir gali sprogti, išliedama pūlius į pilvo ruimą. Šiuo atveju ligonis dažniausiai miršta.

Nors dabartinė medicina turi labai gerų vaistų, vis dėlto galutinai išgydyti tulžies pūslės uždegimus nevisada pasiseka. Tie uždegimai kartais chroniškai kartojasi ir ligonis visiškai išsenka, negali nei valgyti, nei normaliai dirbti. Šiuo atveju efektingiausias gydymas yra operacija. Operacijos metu tulžies pūslę pašalinama ir ligonis tampa atpalaidotas nuo skausmų.

Ilgainiui, kartojantis įvairiems uždegimams, pūslėje gali susidaryti akmenys, kurie jaudina sienelę ir kartkartėmis sukelia spazmas. Spazmų metu ligonis turi labai didelius skausmus, kuriuos raminačiais vaistais galima nuraminti, bet kurių pagydyti be operacijos negalima.

Yra dar ir daugiau kepenų susirgimų, bet jų visų neapsimoka ir minėti, nes jie rečiau pasitaiko. Vieną pagrindinę mintį visada reikia turėti, kad lengvas ir neperpildytas riebalais maistas yra geriausias laidas sveikatai palaikyti. Antra — chroniškas ir besaikis alkoholio vartojimas anksčiau ar vėliau priveda prie mirtino kepenų susirgimo.

DĖL ŽINIŲ iš Brocktono

Dirvos š.m. sausio 25 d. numeryje buvo kiek klaidinanti žinia iš Brocktono, Mas., Brocktone yra tik Roko draugija (Scut Club), bet ne šv. Roko. Lygiai kai ką gali suklaidinti komunistų centrinės patalpos, kurios yra vadinamos "Tautiškas Namas".

Brocktonietis

Ethel Young, žavi dramblių dresiruotoja ir oro baletu dalyvė Grotto cirke, kurio vaidinimai prasideda Clevelando Public Hall nuo ateinančio pirmadienio ir truks 2 savaites.

MARCH OF DIMES

JANUARY 15-31

LIETUVIAI DETROITE LAIMĖJO PIRMĄ VIETĄ

Sausio 27 d. Masonic Temple įvyko Tarptautinio Instituto metinis balius, kur buvo paminėta Detroito 250 metų įkūrimo sukaktis. Dalyvavo Michigano valstybės gubernatorius J. Menan Williams, visa eilė atsagin pareigūnų ir daugiau kaip 1,000 asmenų.

Lietuvių skautų tautinių šokių grupė, vadovaujama G. Zaganevičienės, labai gražiai pašoko "Malūną" ir laimėjo pirmąją vietą.

Po programos mūšiskiai buvo gų pareigūnų ir daugiau kaip 25 d. prezidento Massarko mirties sukaktuvių pagerbime ir balandžio mėn. Amerikos Raudonojo Kryžiaus ruošiamame Detroito miesto minėjime.

CHORO VAKARAS

ALB radio choras vasario 3 d., šeštadienį, Ispanų salėje, rengia vakarą, kurio 25% gryno pelno skiria Lietuvos laisvinimo fondui. Choras ruošiasi pasirodyti su nauja programa ir Lietuvos nepriklausomybės šventėje.

DAUG PADEDA TREMTINIAMS

Daugiau kaip metai sekmingai šalpos darbą vysto šv. Antano parapijos globojamas tremtinių globojimo komitetas, kuriam vadovauja geradaris kun. Ignas Boreišis, glaudžiai talkininkaujant valdybos nariams — Borisienėi, Česnauskienėi, Petraitienėi ir Pajaujienėi.

Komiteto užlaikoma prieglauda pereinama nemažai žmonių, kurie atvykę Amerikon ir neturėdami giminių, joje gyvena, kol susiranda darbą ir būta. Prieglauda vadovaujama energingas ir veiklus kun. Klounis.

Prieglaudos pagrindinis pajamų šaltinis yra visuomenės aukos ir įvairios pramogos. Vieną tokią pramogą komitetas rengia vasario 11 d. Ispanų salėje. Tarp ko kita bus lošimas numeriais.

Nema širdies ir meilės tremtiniams rodo čia gimusios ir augusios lietuvaitės — Markevičienė ir jos duklė Markevičiūtė, kurios prieglaudai išnuomoja 8-nių kambarių butą.

ĮDAINUOS DAUGIAU POKŠTELIŲ

Radio Klubo choras, kuris ligi šiol įdainavo 6 dainas į plokšteles, greitai laiku ruošiasi įdainuoti daugiau dainų, kad tuo būtų galima labiau pajavinti radio pusvalandį.

PAKVIETĖ DALYVAUTI

Radio Klubo choras, vadovaujamas muziko B. Budriūno, yra pakviestas dalyvauti: YMCA meninėje programoje vasario 15 dieną ir Windsoro (Canados pusėje) Lietuvos nepriklausomybės minėjime.

Choras ruošiasi ir savam koncertui, kuris įvyks balandžio m. Ukrainų salėje. VI. Pauža

MIRĖ P. ŠUIPS

Sausio 24 d. mirė Detroito gerai pažįstamas lietuvis Pranas Šuipis, 59 m. amž., gyvenęs 7244 Bingham Ave. Vėlonis priklausė prie keliolikos lietuvių organizacijų ir SLA 352 kuopos. Jis Amerikon atvyko 1907 metais ir Detroito išgyveno apie 32 metus. Jis paliko žmoną, sūnų Praną ir du anūkus. Mirė staiga. Kileš iš Kuršėnų.

DU MINĖJIMAI

Primename, kad Detroito Vasario 16-tos minėjimas suskirstytas į dvi dalis:

Vasario 4 d. 6 val. po pietų, ukrainų svetainėje (Ukrainian Temple, 4655 Martin Ave.) įvyks meno ir šokių vakaras. Šio rengimo tikslas — sukelti kuo daugiausia pajamų. Visas pelnas paskirtas Amerikos Lietuvių Tarybai, Lietuvos laisvinimo kovai remti.

Kitas rengimas, skirtas Vasario 16-tajai atminti, yra iškilmingoji akademija su rinktinėmis meninėmis. Ši akademija įvyks vasario 18 d. 4 val. p.p. didžiulėje Western High School salėje (1500 Scotten St., prie Clark Parko). Kalbės Michigano senatorius, Senato užsienio politikos komisijos narys Homer Ferguson ir Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto narys dr. A. Damušis, atvykęs iš Clevelando. Įėjimas į šią akademiją nemokamas.

"Aitvarai" lekia Waterburin...

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos skyrius Waterburyje rengia tikrai įdomų koncertą, kuris įvyks kovo 4 dieną, 48 Green St. svetainėje. Koncertuos "Aitvarų" kvartetas iš Brooklyno (N. Y.). Waterbury tokio koncerto dar nebuvo. Visi labai domisi ir laukia.

* *

Lietuvių Care & Relief Club 33-ųjų Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo metinių progą rengia 33 siuntinius. Šis klubas vis dar siunčia siuntinius senelėms, ligonėms, našlaičiams bei moksleiviams. Vasario 16 dieną narės paskiria visą dieną siuntinams paruošti, o tie, kurie prisidėjo maistu ar pinigais, tą vakarą kviečiami dalyvauti bendroje vakarienėje su atitinkama programa Lietuvos nepriklausomybės šventei paminėti. Visa tai įvyks klubo patalpose, 879 Bank St., Waterburyje.

* *

Lietuvių moterų būrelis Waterburio lietuvių vardu rengia "Lietuvišką vakarienę" vietiniame YWCA So. Prospect St., vasario 11 d., sekmadienį. Pradžią 5:30 val. p. p.

Bus graži programa: dainuos Al. Vasilauskas lietuviškas ir angliškas dainas, naujakurių grupė pašoks lietuviškų tautinių šokių, bus rankdarbių paroda ir bus taip pat įžymių kalbėtojų. Vakariui vadovaus Jonas Adams-Adomaitis. Po vakarienės ir programos bus šokiai. Įėjimas tik \$1.50.

Vakarienes pirmininkės: Antanina Colney, Alena Devenienė, Malvina Lasky. YMCA direktorės: Mark Sperry, Irene Walker. Komisijos narės: miesto majoro žmona Helen Snyder, Morta Zailskienė, Lucy Dubauskienė, Louise Kenausienė, Elvira Balandienė, Frances Ledeikienė, Agota Dudienė, Ella Adamaitienė, A. Koncienė, C. I. Jakubauskienė, Shirley Mullutienė.

Tikima, kad vakarienę dalyvaus daug kitataučių, bet būtų labai gražu, jei gausiai atsilankytų ir lietuviai. Vakarienes pelnas skiriamas Korėjos karo nukentėjusiems. MJC.

SUSIJUNGĖ WATERBURIO BALFO SKYRIAI

Anksčiau čia buvo du gana gražiai veikę nemaži Balso skyriai, tačiau per pastaruosius du metus apie juos beveik nieko nebuvo girdėti. Vietos tremtinių draugijai paskatinus, abu skyriai susijungė į vieną ir sušaukė bendrą susirinkimą. Pirmojo susirinkimo programa nariams įstato ir nario mokesčių susimokėjimo apie 30 tremtinių. Nauja skyriaus valdyba išrinkta tokia:

dr. V. Jasaitis — pirm., (tremt. draugijos pirm.), E. Devenienė ir A. Aleksis (buvusiųjų skyrių pirmininkai) — vicepirmininkai, Birutė Michaelytė (tremtinė) — sekretorė ir P. Jokubauskas — kasininkas.

NEPRIKLAUSOMYBĖS PAMINKLAI GYVIEJI LIETUVOS

Vasario 16-tosios proga parinkim aukų Lietuvos karo invalidams

1918 — 20 metų Lietuvos nepriklausomybės kovų gyvieji paminklai vargais negalais pasiekė nesvetimą užsienį. Šioji Lietuvos karo invalidų sąjunga atsiėmė laisvoj Amerikoje, kiti — Anglijoje ir kitur. Jie atgaivino savo veiklą Amerikoje. Išrinkta karo invalidų draugijos valdyba. Paskelbta spaudoj. Nuo to laiko Invalidų Draugijos Valdyba pradėjo gauti laiškus. Iš jų laišku matyti, kad tie gyvieji nepriklausomybės karo paminklai yra visų tautiečių apleisti, pamiršti, palikti Dievo valiai. Negerai. Negerai. Jeigu sveiki vyrai, besikurdami svetimame krašte, sutinka didelių sunkumų, kiti net palūžta, tai ką ir bekalbėti apie invalidus. Jie prašo įvairios pagalbos. Atrodo, kad jie turi ir teisę prašyti pagalbėti, nes jiems tai priklauso, nes jie savo sveikatą paaukojo ant Lietuvos laisvės aukuro.

Kilnu ir patriotiškai per Vasario 16 minėjimo iškilmes pagerbti žuvusius už Lietuvos laisvę, bet ne mažiau kilnu ir gal dar labiau reikia pagerbti bei užjausti tuos, kurie irgi daug paaukojo ir mūsų užuojautos praktiškai reikalingi.

Štai Waterburyje gyvena Lietuvos karo invalidas tremtinys Vl. Janušauskas. Jis kovose dėl Lietuvos nepriklausomybės yra praradęs abi kojas iki kelių ir tris kairės rankos pirštus. Lai-

SOLIDARUMO MOKESTIS PLAUKIA

Praėjusių metų pabaigoje Tr. D. jojo kilo sumanymas įvesti solidarumo mokestį. Nusistatyta rinkti bent po 50 centų kas mėnuo nuo uždirbančio ir bent po 10 centų kas mėnuo nuo nedirbančių bei mažamečių. Pagal PLB statutą numatoma 75% surinktų pinigų per ALT perduoti Lietuvos vadavimo reikalams, o 25% sunaudoti kultūriniais reikalams, greičiausiai vietos lituanistikos kursams paremti.

Kaip dabar paaiškėjo, už praėjusių metų paskutinį ketvirtį, kad ir pavėluotai, surinkta virš 250 dolerių. Šiuos pinigus sudėję beveik vienį tremtinių, tačiau dar toli gražu ne visi ir jie įnašų rinkėjų (kolektorių) pasiekti.

V.

Clevelande IR APYLINKĖSE

LIETUVIŲ SALĖS IR KLUBO SUSIRINKIMAS

Pirmadienio vakarą įvyko Lietuvių Salės Bendrovės ir Lietuvių Klubo susirinkimas apyskaitoms išklausti ir vadovybei išrinkti.

Direktorais išrinkti: Frank Orpse-Urbšaitis, Wm. Jakubs-Jakubauskas, P. Chalko, J. Saulevičius, Alg. Samas, J. Baltus, A. Banys, A. Zlatkauskas ir A. Šimkūnas.

A. Šimkūnas gavo 367 balsus, o pirmas kandidatas Bendokas — 356. Yra abejojimų dėl balsų skaičiavimo tikslumo ir manoma, kad balsai bus dar kartą perskačiuoti.

Apyskaitos be didelių ginčų buvo priimtos. Pirmą kartą salės ir klubo gyvenimo atskaitomybė patiekta visiems nariams atspausdinta ir prisiekusio sąskaitininko patvirtinta. Po dviejų metų Povilo Chalko darbo, kaip finansų sekretoriaus, salės ir klubo atskaitomybė pasiekė pavyzdingo tvarkingumo laipsnį.

Salės apyskaita rodo, kad 1950 metais salė išsivertė ir dar turėjo \$427.57 pelno, neskaitant, kad įtaisyta nauja uždanga už 275 dolerių ir naujas šildytuvai už 400 dol. Susirinkimas rekomendavo direktoriams pirkti daugiau kėdžių salei. Pažymėtina, kad salė išsivertė ne vien iš savo pajamų: į jos pajamas

įskaitoma ir klubo mokama nuoma — \$2,375. Pati salė nuomos pajamų turėjo \$3,224.30.

Klubas turėjo gryno pelno \$3,122.13, beveik 7% iš visos apyvartos. Jo sąskaiton atliktas ir naujų vandentiekio vamzdžių įvedimas, kuriais naudojasi ir salė. Tam išleista 721 dol.

Klubo turto vertė dabar \$13,000 (įskaitant ir turimus pinigų). Prieš metus buvo tik apie 9,000.

Salės turtas skaičiuojamas apie \$17,000, bet skaitant mokesčių įvertinimu. Rinkos vertė gali siekti iki \$44,000, tad reali turto vertė turi būti skaičiuojama tarp šių dviejų sumų.

LIETUVIŲ — LATVIŲ VIENYBĖ PRADEDA VEIKTI

Neseniai įsisteigęs pirmas JAV LLV Clevelando skyrius pradeda savo veiklą parengimu, kuris kartu skirtas Lietuvos nepriklausomybės sukakčiai paminėti. Parengimas įvyks sekmadienį, vasario 11 d., 6 val. p.p. Lietuvių salėje. Programoje LLV garbės nario, JAV sektoriaus vedėjo, rašytojo Em. Skujeniko įžangos žodžiai (abi kalbom), trumpas referatas latviškai apie Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės siekimus, gėtinai žinomi lietuvių poetų kūriniai latviškai, M. K. Čiurlionio

kompozicijos ir kt. lietuvių kompozitorių dainos latviškais tekstais. Programą atinks vietinės lietuvių pajėgos, dalyvaus operos dainininkas baritonas Julijus Borgs, pianų palydint ponai Borgs. Apie parengimą, kuriame kviečiama gausiai dalyvauti ir lietuvių visuomenę, plačiau bus kitame Dirvos numeryje ir radio valandėlės pranešimuose.

VASARIO 16 MAŽIESIEMS

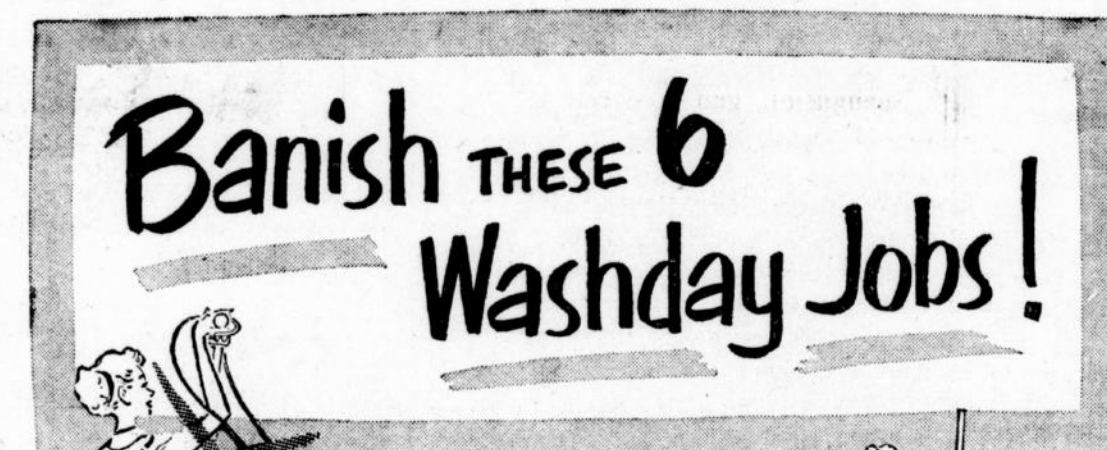
Clevelando skautės neringi-tės šeštadienį, vasario 17 d. 3 val., Lietuvių salėje rengia iškilmingą tunto sueigą mūsų mažiesiems lietuviukams ir mažoms lietuvaitėms.

Prašome vyresniųjų laiką taip sutvarkyti, kad ko gausingiausias mūsų mažųjų būrys galėtų dalyvauti jiems ruošiamos Vasario 16 dienos šventėje.

Kad šventė būtų puošnė, laukiame mūsų mažųjų svečių atvykstant, kas gali, tautiniais rūbais. Tuntininkė

BALFO 68 SKYRIAUS SUSIRINKIMAS

Šį penktadienį, vasario 2 d., šaukiamas Balso 68 skyriaus susirinkimas, Lietuvių salėje, apačioje. Bus valdybos rinkimai. Pradžią 8:00 val. vak.

NUSIKRATYKITE šių šešių skalbimo darbų su automatiniu GASO DŽIOVINTUVU

Sunkiausia skalbimo dalis — skalbinių džiovinimas — lengvai pašalinama, jei turite automatinį GASO skalbinių džiovintuvą.

Sudėkit šlapius skalbinius į džiovintuvą ir išimkit juos, kai sausi. Tai taip paprasta! Jūs galite užmiršti apie sunkų virvių tiesimą, apie skalbinių gnybtukus, kurie nenori laikytis vietos, ir visą vargą užkabintant bei nukabinant. Ir nesvarbu koks oras, kai skalbiate, nes bet kokią dieną galite gerai išdžiovinti!

Visiškai išdžiovinti skalbiniai yra minkšti ir švelnūs, nesuraukšlėti. Drėgnai džiovinti tuoja tinka glaištyti.

Pilną pakrovimą išdžiovinti jums kaštuoja mažiau kaip ½ cento. Darbo ir laiko vertė sutaupote daug daugiau. Taigi —

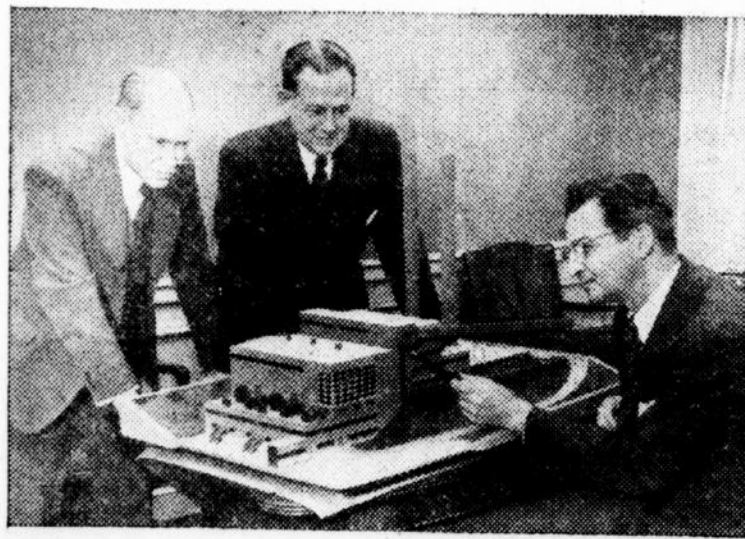
baikit tuos skalbimo rūpesčius...
Išigykit
**AUTOMATINĮ
skalbinių
Gaso džiovintuvą
DABAR!**

The **EAST OHIO GAS Company**

TELEVISION: "The Women's Window," Monday thru Friday, 3:30 PM, WEWS, Channel 5

World's Most Modern Power Plant For "Best Location in the Nation"

The most modern advances in engineering design have been incorporated in plans for the Cleveland Electric Illuminating Company's Eastlake power plant, now under construction in Eastlake village, on Lake Erie just west of the Chagrin river, 20 miles from downtown Cleveland.

The picture shows company executives examining a scale model of the initial section. They are, left to right, Dean C. Ober, executive vice president; Albert A. Casey, general superintendent of steam

power; and Clarence A. Dauber, mechanical engineer.

This first section will include two generators with a combined capacity of 250,000 kilowatts, and will cost over \$35,000,000. The first of these 125,000-kilowatt generators will go into service the latter part of 1952, the second in mid-1953.

With future additions the plant will have a 1,000,000-kilowatt generating capacity, and will rank among the world's largest. Ultimate cost will exceed \$100,000,000.

Clevelande ir apylinkėse

SUSIRINKIMAS SVIETIMO REIKALAIS

Pakartotinė pranešama, kad sekmadienį, vasario 4 d., 11:30 val. Lietuvių salėje šaukiamas svarbus susirinkimas lietuviško švietimo reikalais. Maloniai kviečiami atsilankyti ne tik tėvai, bet ir visi kiti, kuriems šie reikalai rūpi.

PRANEŠIMAS

Vasario 11 d. (sekmadienį) 11:00 val., tuoj po pamaldų, Lietuvių salėje yra šaukiamas visuotinis metinis Lietuvių tremtinių draugijos narių susirinkimas.

Dienotvarkė:

1. Ataskaitinis T. D-jos valdybos pranešimas.
 2. Naujų draugijos organų rinkimai.
 3. Einamieji reikalai.
- Prašome visus narius ir naujajai Clevelandą atvykusius tremtinius ko gausiausiai susirinkime dalyvauti.

Draugijos Valdyba

ŠVENTE ŠV. JURGIO MOKYKLOJ

Ketvirtadienį, vasario 8 d., 8:00 val. vak. šv. Jurgio parapijos mokykloje rengiama Steigė.

K A U N A S

Batų taisymo dirbtuvė

1463 Addison Rd.
(prie Wade Park)

Savininkas

Kazys Ivanauskas

lietuvis — naujakuris

IŠTIKUS GAISRO NELAIMEI

Kada jūsų namai arba rąkandai tampa sunaikinti arba sugadinti ugnies, kreipkitės į P. J. KERSIS, dėl apkaivimo, ko visada reikalauja apdraudos kompanijos pirm, ne gu išmoka už nuostolius.

P. J. KERSIS

609-12 Society for Saving Bld
Telef.: MAin 1-1773.
Rezidencija: PENINSULA 2521

JONAS G. POLTER

Lietuvis

Namų Maliavotojas

Popieriutojas

Apkainavimas ar patarimas reikale jūsų namo pagražinimo suteikiama nemokamai.

495 East 123rd St.
Telef.: POtomac 1-6899

Mūsų specialybė

virtuvių, vonių, arkų ir spalvotų langų
PERTAISYMAS

Taip pat popieriutojame arba dažome kambarius

K. ŠTAUPAS

16908 Endora Rd. KE 1-8794

jų ir Tėvų Diena. Programoje pasirodys šios mokyklos vaikai. Tikima, kad tuo pasirodymu tėvai galės tikrai pasididžiuoti.

Mrs. John Heipp, pirm.

Mrs. John Kunsetes, prog. ved.

VAKARAS NAUJOJO PARAPIJOJ

Šį šeštadienį, vasario 3 d. Naujosios parapijos salėje Moterų Sąjungos 36 kuopa rengia vakarą. Bus vaidinama komedija "Svarbi priežastis", be to bus koncertinė programa ir šokiai (A. Nemanio orkestras). Programos dalyviai dauguma naujieji ateiviai. Pradžią 7:00 val. Šokiai 9:00 val.

MIR 2 SLA 136 KUOPOS NARIAI

Šios savaitės pradžioj mirė Stasys Stankevičius, apie 69 m. amžiaus, kilęs nuo Kupiškio, gyvenęs Clevelande, 1564 E. 23 St., ir Ona Giedgaudienė, apie 55 m., kilusi nuo Liudvinavo, gyvenusi Clevelande 856 E. 95 St. Abu buvo SLA 136 kuopos nariai.

KULTŪRINIS FILMOS

Penktadienio vakare, 8:00 val., Norwood bibliotekos patalpose, 6405 Superior Ave. nemokamai rodomos kultūrinės filmos: Vienos miško pasakos (Vienos Filharmonijos orkestras), Mūsų tyklusis partneris (natūralinio gaisro istorija), Šventadienis Naujojoje Anglijoje (istorinės ir turistinės vietovės) ir Zoo — žvėrių spalvoti paveikslai. Suaugusieji gali atsivesti ir vaikus.

DIDINS TELEFONO KAINAS

Ohio Bell Telefonų Bendrovės pirmininkas Randolph Eide praneša, kad artimiausiu laiku bendrovė prašys leidimo pakelti telefonų mokesčius.

Telefonų įrengimai dabar patobulinti, nuo 1939 metų algų pakėlimai sudarė per 30 milijonų dolerių daugiau išlaidų, o mokesčiai per paskutinius 25 metus buvo pekeltas tik 10%. Tos priežastys ir verčia prašyti leidimo, kad mokesčiai būtų pakelti. Galime būti tikri, kad leidimas bus duotas. Kiek telefono kainos bus pakeltos, tuo tarpu dar nėra nurodyta.

GROTTO CIRKAS

Nuo ateinančio pirmadienio Public Auditorium prasideda Grotto cirko vaidinimai. Vakaraus vaidinimai prasidės 8:15 val. (durs atdaros nuo 7:00), o dienomis, išskyrus pirmadienius ir antradienius, — 2:15 val. (durs atdaros nuo 1:00 val.). Bilietų kainos ir jų pardavimo vieta nurodyta šiame puslapyje dedamame skelbime.

Savers always welcome

DIDELIS 2 ŠEIMŲ NAMAS

visiškai modernizuotas, švarioj aplinkoj. Po 4 kambarius kiekvienam bute. Parketo grindys, izoliacija, gaso šildymas, nauji karšto vandens tankai. Aurdalangiai, tinklai, venecinės užuolaidos. Pogrindyje staliaus darbai įrengimai, Bendix skalbykla. Židiniai su "Custom-Cut" veidrodžiais, reginių langai, virtuvės ir vonios išklotos plytelėmis. Pilnas pogrindis su įrengtu pobūvių kambariu. 3 1/2 garažai su vieta darbiui varstoti ir elektra. Pilnas cementinis privažavimas. Pirkite šią išimtinai patrauklią nuosavybę tiesiai nuo savininko ir sutaupykite pinigų. Kaina žema, kaip skubiai parduodant.

6819 LAWNVIEW AVENUE

PARDUODAMI NAMAI

1346 E. 66th St., 2 šeimų, 5-5, plytelėmis klotos virtuvės, naujai dažyta, nauji sienpopieriai.

E. 185th St. modernus vienos šeimos namas, plytelėmis klotas virtuvė, sklypas 80x130 pėdų, garažas. \$12,500.

JOHN KNIFIC, REALTOR

820 E. 185th St.

IV 1-7540 KE 1-0288

RKO Keith's 105th

Sausio 31 — vasario 6 dd.

"Dallas" su Gary Cooper ir Ruth Roman.

THRILLING! EXCITING!
THE SENSATIONAL 3RING AL SIAT GROTTO CIRCUS
14 GALA DAYS starting FEB. 5th AT PUBLIC HALL
PAMATYKIT ŠIAS IR KITAS TARPTAUTINES ŽVAIGŽDES
UNUS žmogus, kuris stovi ant rodomojo pėdos Wallendai ir jo sensacingas aktais ant iškeltos vielos
Hannefordai garai be balno jo jėgų įcema Albertas Rix ir jo mokytos meškos
PRICES: DAILY MATS. (Except Feb. 5, 6, 12, 13) \$1.50 and \$2.00 Inc. Tax NIGHTS (Except Sunday nights, Feb. 11 and 18) \$1.50, \$2.00, \$2.40, \$3.00 Inc. Tax. Prices for Saturday Mats. same as evenings. TIME: MATS. 2:15 P.M.-NITES 8:15 P.M. Doors Open at 1 & 7 P.M.
TICKETS NOW ON SALE AT... HMAN'S and PUBLIC HALL

ŽVILGSNIS Į ATEITĮ

Šį mėnesį vėl — Kas savaitė d-i paskaitos — sekmadieniais 3:00 val. p.p. ir antradieniais 7:30 val. vak. — šventraščio temomis.

Bet šią savaitę:

Sekmadienį, vasario 4 d., 3:00 val. p. p.

tema — TOKSTANTMEINĖ KARALIJA

TREČIADIENĮ, vasario 7 d., 7:30 val. vak.

tema — PASAULINIS TEISMAS (su paveikslais).

Sekmosios Dienos adventistų ba'nyčioj, 3161 West 14 St.

(antras blokas į pietus nuo Clark)

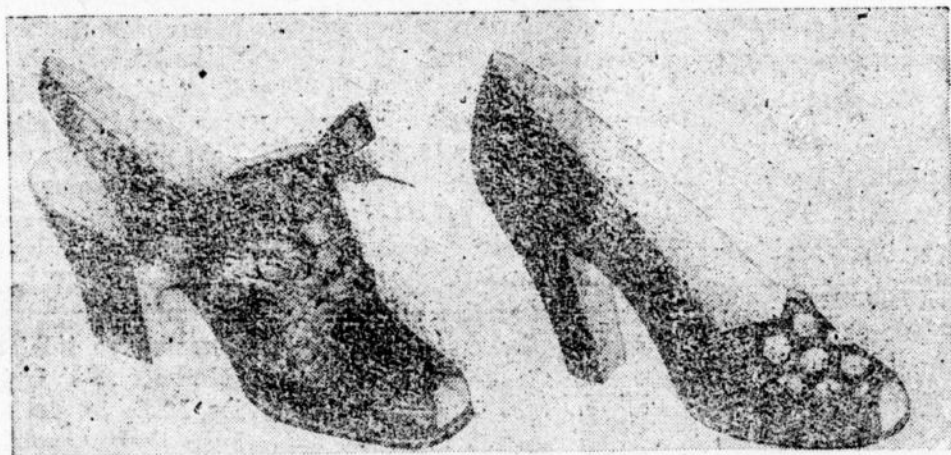
Evangelistas J. D. Neufeld

Biblijos veikėja Maria Zimmermann

SKAITOMA

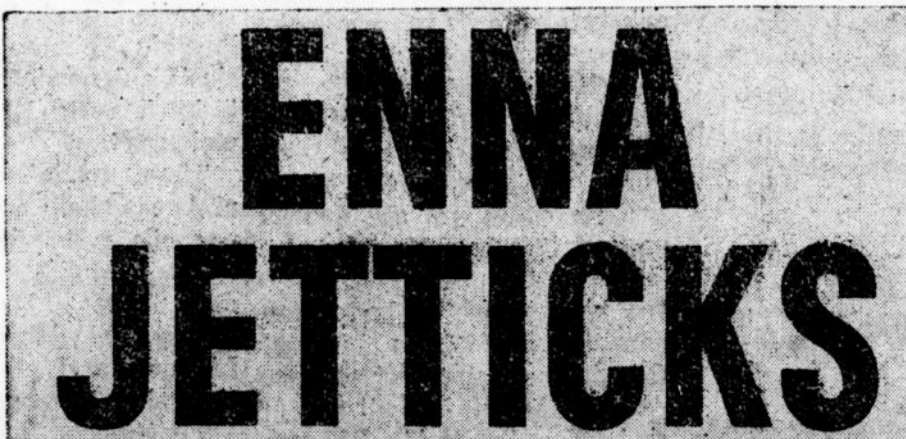
VOKISKAI

THE MAY CO.'S BASEMENT

PUSMETINIS ISPARDAVIMAS

Panaikinami stiliai nuo 8.95 iki 11.95

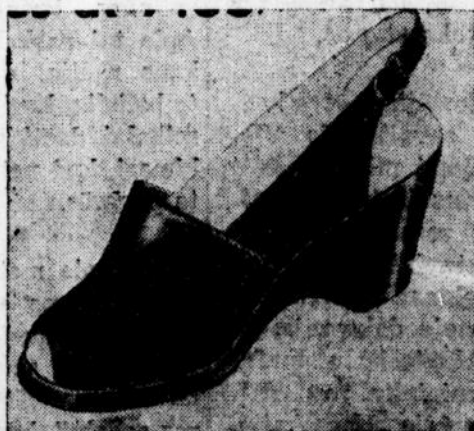

Šauniasi Amerikoj vaikštomieji batukai

5.85 ir 6.85

KAI KURIE STILIAI PO 7.85

Skubėkite! Tik trys dienos beliko pasinaudoti ta proga gauti taip nupigintus Enna Jetticks batukus. Išsirinkite iš oksfordų, pusbačių, isistojamų ar raštinių. Yra juodų, rudų ir mėlynų, iš chromo, versiuo odos, patentinių. Dydžiai 4 1/2 iki 10. Pločiai nuo AAAA iki C kiekvienoj grupėj. Bet ne kiekvieno stiliaus yra bet kokio dydžio ar pločio, taigi pasiskubinkit!

Reguliarūs Enna Jettick Stilčiai nuo 8.95 iki 11.95

Deja, užsakymų paštu ar telefonu nepriimam

Basement Shoe Department

PALAIKYKIME TUOS kurie skelbiasi DIRVOJE!

RADIATORIAUS LAŠĖJIMĄ KAIP BURTININKAS SUSTABDO!

PARDUODAMA VISOSE MILES AUTO KRAUTUVĖSE

PASTOVUS 13014 Miles Avenue * 5365 Broadway

VALO * UŽKEMSA 669 East 185th Street

TINKA SU KIEK- 4444 Mayfield Road

VIENU SKYŠČIU 689 Broadway * 5900 Euclid Avenue

PAGAMINTA LUSCO, INC. CLEVELAND 3, OHIO

Cleveland, Ohio PAVASARIS ARTINASI!

Neilgai trukus prasidės naujų sumanymų vykdymo darbai. Daug ką galima atlikti Lietuvių banke!

Čia santaupos (depozitai) yra apsaugotos JAV valdžios per Federal Insurance Corporation, kiekviena atskira taupymo sąskaita iki \$10,000

Statydami ar pirkdami namus, čia gaunate paskolą iš rankų, tuose reikaluose turinčių daugelio metų patyrimą. Rengdami kelionę čia galite gauti kelioninių čekių (Travelers checks). Per šį banką galite persiųsti pinigus, galite užsimokėti telefono, elektros, gaisro sąskaitas ir kt. Visokiais reikalais kreipkitės į šią bankinę įstaigą, o rasite tikrai gerą patarnavimą.

Čia ir šeštadieniais (subatomis) atidaryta iki 1 val. p. p.

THE SUPERIOR SAVINGS AND LOAN ASS'N.

6712 Superior Ave.

HE 1-2498

Patobulinkit SAVO NAMUS vartodami MONCRIEF

šildymo ir oro atvėsinimo sistemą

THE HENRY FURNACE CO., Medina, Ohio

P J KERSIS

609-12 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: MAIN 1-1773. REZIDENCINIA: PENINSULA 2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreipkitės į mane, gausia pigia kaina. Taipgi gausit patarnavimą įvairiuose apdraudos-insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morgečio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

Pilnai padengta apdrauda

UTah 1-4515

WM. DEBBS PAINTING CO.

Namų Pagražinimas iš Vidaus ir iš Lauko
7526 Star Avenue Cleveland 3, Ohio

I J. SAMAS JEWELER

Persikėlė į naują didesnę ir gražesnę krautuvę

7007 Superior Ave.

Greta Ezella Theatre

Dabar jau turime didesnę rinkinį Deimantų, Ziedų, Laikrodžių ir visokių graždaikčių, už nupigintą kainą.

Wikelis Funeral Home

Valdžios pripažinta laidotuvių direktorė

Aldona Wikelis - Wirby

Pilnas laidotuvių patarnavimas

—HAMMOND VARGONAI PER SERMENIS—

6202 SUPERIOR AVE.

HEnderson 1-9292

JAKUBS & SON FUNERAL HOME

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai

25 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue

ENDicott 1-1763

DIRVA

THE FIELD

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 6820 Superior Avenue, Cleveland 3, Ohio. — Telefonas: ENdicott 1-4486.
Redaktorius Vincas RASTENIS (buto telefonas: UTah 1-6747) Redaktorius Balya GAIDZIUNAS (buto telefonas: GARfield 1-7406).

LEKIA LAIKAS.

LAIKAS lekia, pralenkia terminus ir, kaip automobilių nutrenktus kiškus, palieka savo kelyje... neįvykdytus nutarimus...

Štai jau prasidėjo vasaris. O juk argi ne sausio 15 diena buvo terminas, kurį Amerikos Lietuvių Tarybos susirinkimas paskyrė vydomajam komitetui, kad jis, naudodamasis tam tikros komisijos pagalba, parengtų ALT statuto atitinkamą praplėtimą, kuris tikėtų ligšiolinės Tarybos rūmuose išspręsti sistemingesnio lietuvių bendruomeninio susiorganizavimo klausimui? Argi ne ateinanti vasario 16 diena buvo paskirtas kaip terminas tam projektui apsvaistyti ir patvirtinti Tarybą sudarantių grupių vadovybėse ir paskelbti jį nepriklausomybės šventės proga, kaip seniai daugelio veiklesniųjų lietuvių laukiama žinia?

Tuo tarpu laikraščiuose pasirodė tik kukli žinėlė, kad tą klausimą bestudijuojanti komisija priėmė išvados, kad lietuviams Amerikoje glaudžiau bendruomeniškai susiorganizuoti teisiinių kliūčių nėra.

Smagu girdėti, kad toji komisija, po gero gero pusmečio studijų bent tą klausimą išstudijavo, nors atsakymas ir iš anksto buvo aiškus. Nes, jeigu tokių kliūčių būtų, tai, reikia manyti, negalėtų Amerikoje būti nei žydų organizuotos tautinės bendruomenės, veikiančios jau per daugelį metų ir besirūpinančios toli gražu ne vien tik Amerikoje gyvenančių žydų, kaip Amerikos piliečių reikalais, bet labai daug, gal net pirmoje eilėje besirūpinančios Palestinos — dabar Izraelio, nepriklausomos, kitaip sakant, Amerikos piliečiams "svetimos" valstybės reikalais.

Kadangi Amerikoje visi turi lygias teises, tai ir neįsiekiant tam tikrų paragrafų yra aišku, jog, kas galima žydomas, tas turi būti galima ir lietuviams. Jeigu žydomas nebuvo teisinių kliūčių šelpiti savo tautiečius visuose pasaulio kraštuose ir niekam neatėjo į galvą kaltinti juos dėl to diskriminacijos nuodėmės, jeigu jiems nebuvo teisinių kliūčių kovoti dėl Palestinos — Izraelio

nepriklausomybės, jeigu jiems nebuvo teisinių kliūčių Izraelio valstybės nepriklausomybės paskelbimo dieną visoje Amerikoje išpuosti savo langus Izraelio (svetimos valstybės!) vėliavomis, visai net nepridedant šalia tų vėliavų Amerikos vėliavos — tai iš kur dabar čia galėtų atsirasti teisinės kliūtys lietuviams daryti lygiai tą patį savo gimtojo krašto bei tautiečių atžvilgiu?

Pagaliau, juk mes jau seniai tą ir darom! Valdžios organams ne tik nekludant, bet laiminant ir net remiant plačiu mastu organizuojamas lietuvių, esančių kituose kraštuose, šelpimas; veikia organizacijos — ta pati Amerikos Lietuvių Taryba — kovojančios dėl Lietuvos (irgi svetimos valstybės!) nepriklausomybės ir net dėl demokratinės santvarkos joje! Su jokiomis teisėmis kliūtimis tiems darbams nesusidurta. Iš kur tad gali atsirasti teisinių kliūčių bandymui tų pačių tikslų siekti plačiau ir sistemingiau, pagal galimybę tobuliau susiorganizavus?

Zinoma, atsarga gėdos nedaro, ir kad komisija dėl visa ko patikrino ir šį klausimą, nieku nenusidėjo, tik... gal tokiu, iš esmės ir šiaip jau aiškiam klausimui daugokai laiko sugaišta...

Šiaip ar taip, Tarybos visuotinio susirinkimo nutarimas šiuo reikalu nustatytų laikui neįvykdytas. Ne tik tuo tarpu nėra parengto (komisijos bei Vykdo. Komiteto priimto) Tarybos organizacinio praplėtimo projekto: nėra taip pat ir kitų Tarybos plenumo nutarime numatytų dalykų, nors jie tada buvo pasiūlyti ne kieno nors iš šalies, o pasiūlyti paties Tarybos pirmininko. Nėra dar veiklos plėtimo ir planavimo komisijos, nors Vykdomojo Komiteto nariai, ypač tie, kurie tame komitete yra be pertekaus jau dešimt metų, ir skundėsi esą perkrauti darbu ir esą gerokai pavargę patys vieni bedirbdami. Nieko negirdėti ir apie komisiją kultūros reikalams. Net ir apie paties Vykdomojo Komiteto pasiūlytąjį pastovių mokesčių apsidėjimo planą, nei apie kokią nors kitokią tautinio solidarumo mokesčio išrinkimo sistemą nieko negirdėti.

O laikas lekia, nesustodamas ir niekad negrįždamas, net ir tada, kai pralekia neįsinaudotas...

NEWYORKIEČIAI RENGIA DAINŲ ŠVENTĘ

Pernai susiorganizavusi Didžiojo New Yorko Menininkų Draugija šiemet gegužės 7 d. ruošia dainų šventę, kuriai jau dabar pradėti pirmieji pasirengimo darbai. Pati šventės programa įvyksta Manhattan Center Opera House patalpose, kuriose yra per 5,000 vietų. Numatoma, kad toje šventėje dalyvaus jungtiniai Amerikos lietuvių chorai ir visi dainos meno darbuotojai.

Vitalio Žukausko vadovaujama dramos studija, kuri Brooklynėje jau dirbo nuo dramos aktorius A. Škėmos laikų, vasario 28 d. pasirodys su savo premjera — Keturakio "Amerika pirtyje". Dekoracijos gamina dail. Č. Janušas. Patys studijos nariai susidėjo premjeros išlaidoms. Mažų paskolų studija yra gavusi iš Tautininkų Klubu ir Studentų Sambūrio "Sviesos". Grupėje vaidina: L. Košubaitė, A. Mikulskytė, H. Dūda, Vyt. Kidolis, R. Kežys, A. Zelenkevičius, V. Žebertavičius ir A. Ratkelis.

Pačiai studijai vadovauja dramos aktorius Vitalis Žukauskas,

o balso pastatymą dėstė Vl. Ivanaukas.

Klaipėdos krašto sukilimo minėjimas praėjo gana darniai. Publika, ypač tremtiniai, pripildė beveik visą Alliance Hall. Programą atidarė ir vedė LTS I skyr. pirmininkas Juozas Ginkus. Paskaitas skaitė Liet. gen. konsulas J. Budrys, buvęs Klaipėdos krašto sukilėlių vadas, ir min. V. Sidzikauskas. Ypač J. Budrys paskaitė gana įdomių prisiminimų iš anų laikų. Patirta, kad šiuos įspūdžius autorius labiau detalizuoja ir vėliau paskelbs spaudoje.

Mening dalį atliko operos solistė Vincė Jonuškaitė, padidnuodama keletą Klaipėdos krašto liaudies dainų. Čia ji dar sykį priminė lietuviškai publikai, kad ji yra vienintelė lietuvių dainininkė, kurios skyrė ypatingą dėmesį specialioms liaudies dainoms ir jas dainavo.

To paties pianisto A. Mrozinsko palydima dainavo solistė Br. Jacikevičienė ir Alekas Vasilauskas. Poetas L. Žitkus paskaitė savo kūrybos. Pabaigai dramos aktorių grupė: K. Va-

siliauskas, T. Daubaraitė-Skobeikienė ir V. Kidolis pademonstravo fragmentą iš savo laiku dar nepriklausomoje Lietuvoje vaidinto Blaumanio veikalo "Siuvėjų dienos Silvačiuose". Gerai aktorius pažindama ir vertindama jų meninius sugebėjimus, publika stebėjosi, kodėl aktoriai tokiais pigiais pastatymais rodo ir tuo pačiu gadina savo gerą vardą. Jei pernai Brooklyn dramos aktorių suvaidintieji kaubojai buvo jų pirmasis pralaimėjimas ir neatspėjimas publikos skonio, tai šis vaidinimas buvo antras toks atvejis.

Didelį susidomėjimą savo koncertu sudaro savaitraštis "Vienybė", kuris šįmet mini 65 savo gyvavimo metus ir kurio metinis koncertas vasario 4 d. laikomas sukurtojo koncertu. Jis įvyks šį sekmadienį Webster Hall. Programoje dalyvauja visa eilė brooklyniečių mažai pažįstamų menininkų, pvz., dainininkė Florencija Korsakaitė, St. Liepas, baletininkas A. Liepinas ir kt.

Apie 60 asmenų dalyvavo metiniame "Laisvės" dienraščio

DAR VIENAS...

Buvusio Seimo nario J. Bildušo "prisiminimai" apie Klaipėdos krašto jaunimo organizacijas

Dažnai sakoma, kad atsiminimus rašyti tinka tik vyresniojo amžiaus žmonėms. Jei kas pabando pasirodyti su atsiminimais nesulaukęs 60 metų, tai sako, kad dar perjaunas tokius dalykus rašyti...

Kažin, ar tokia nuomonė teisinga? Laikui bebėgant, kiekvieno atmintyje užsilikę faktai vis labiau ir labiau apstraukia laiko rūkų, o neretai ir atmintis ima silpnėti...

Vieni atsiminimuose rašo tik tai, ką dar ištikrųjų gerai atsimena, o kas atmintyje jau gerokai apdilo, tą vėliau nutyli, ar bent atvirai prisipažįsta — nebeatsimenu, kaip ten iš tikrųjų buvo.

Kiti tačiau, savo atmintį susidariusias spragas nesivarždami ima užpildinėti įvairiausiomis fantazijomis, kilusiomis dažniausiai iš subjektyvių savų pažiūrų ir minimus faktus ar jų vyksmo aplinkybes.

Gal tokių "atsiminimų" autoriai kartais ir tiki tą, ką jie rašo, bet tasai jų pačių tikėjimas ar netikėjimas — visai nesvarbu. Svarbu — ir negerai — kad jie savo tokiomis fantazijomis, paduodamomis atsiminimu titulu, klaidina kitus, sudaro neįnantiems visai nepamatuotus nuomones apie tai, kas yra buvę.

Vienas toks apgailėtinas atminties fantazija pakeitimo pavyzdys buvo prof. V. Krėvės "atsiminimai" apie bolševikų okupacijos pradžią Lietuvoje. Dabar štai atsirado dar vienas, kuris mina toms pačioms pradžios projekto: nėra taip pat ir kitų Tarybos plenumo nutarime numatytų dalykų, nors jie tada buvo pasiūlyti ne kieno nors iš šalies, o pasiūlyti paties Tarybos pirmininko. Nėra dar veiklos plėtimo ir planavimo komisijos, nors Vykdomojo Komiteto nariai, ypač tie, kurie tame komitete yra be pertekaus jau dešimt metų, ir skundėsi esą perkrauti darbu ir esą gerokai pavargę patys vieni bedirbdami. Nieko negirdėti ir apie komisiją kultūros reikalams. Net ir apie paties Vykdomojo Komiteto pasiūlytąjį pastovių mokesčių apsidėjimo planą, nei apie kokią nors kitokią tautinio solidarumo mokesčio išrinkimo sistemą nieko negirdėti.

O laikas lekia, nesustodamas ir niekad negrįždamas, net ir tada, kai pralekia neįsinaudotas...

Pradžioje J. Bildušas idiliškai piešia Prūsų Lietuvos ir Klaipėdos krašto kraštą prisiminus.

Šerinininkų suvažiavimu piktavime pereitą sekmadienį. Išsiriavę ir su atitinkamais plakatais, nežūrint sniego, iš pat ankstyvo ryto jie vaikščiojo ties "Laisvės" namais.

Visiškai nedidelis skaičius šerinininkų įėjo į vidų, nes kiti gėdindamiesi sugrįžo atgal. Būdinga, kad, pamačiusios plakatus, sustodavo pravažiuojančios mašinos ir iš jų iškišę galvas kelevaijai skaitė plakatų turinį. O ten buvo parašyta, kad šiuose namuose posėdžiauja Maskvos tarnai, kurie stengiasi paversti Ameriką ir visą laisvąjį pasaulį sovietišku "rojum". Viduryje vaikščiojo enkavedistų persirengęs asmuo, kuris, nešiodamas plakatą, vaizduojantį Staliną, smaugiantį sovietinį pilietį, kvietė laisvuosius amerikiečius lietuvių grįžti į Lietuvą. Deja, nė vieno neatsirado, nes jį pamatę, iš gėdos laisviečiai spruko į šalį.

Buv. Lietuvos operos solistas Vl. Ivanauškas, kuris paskutiniu laiku buvo smarkiai susirgęs, pereitą seštadienį buvo reikalingas kraujo transfuzijos. Apie tai paskelbus per J. Ginkaus radiją, atsirado daugelis jo bičiulių, kurie pasižadėjo tam reikalui duoti savo kraujo. Tikimasi, kad netrukus jo sveikata pagerės.

Jau apie metus laiko čia gyvenęs operos solistas A. Kutkus, kuris šiuo metu yra įpusėjęs rašyti savo prisiminimus, pavadintus "Kaip aš tapau operos solistu", kartu su operos soliste V. Grigaitiene deda pastangų suorganizuoti Brooklyn dainavimo studiją. Jau ir kandidatas esama, tik jieskoma patalpų. S. N.

pėdos krašto ankstyvesnį visuomeninį gyvenimą ir tautinį veikimą. Idiliškame atvaizdavime jis taip toli siekia, jog pareiškia, kad buvo "dar prieš šimtmečius Prūsų Lietuvoje lietuviškų organizacijų". Jų tarpe, esą, "žymų vaidmenį vaidino jaunimo kultūrinės draugijos, kurios dažnai ruošdavo koncertus ir vaidinimus".

Kad tai buvo prieš dešimtmečius, tą visi gerai žinome, bet prieš šimtmečius... Neatrodė, kad J. Bildušo atmintis galėtų taip toli siekti.

Antrame straipsnio skyrelyje autorius jau pasakoja apie Mažosios ir Didžiosios Lietuvos lietuvių kultūrinę bendravimą dar prieš Klaipėdos krašto susijungimą su nepriklausoma Lietuva. Tuo metu, esą, J. Vilkaitis organizavęs Tauragė mokytojų kursus, kuriuos lankė Klaipėdos krašto jaunuoliai. Nemažam būriui tų kursų studentų buvusios suorganizuotos ir stipendijos. Iš pasakojimo atrodo, kad toms J. Vilkaitio pastangomis visas ir pasibaigė...

Nežinau, kaip ten buvo su tais kursais, ypač, kaip ir kokių būdu tada buvo sudarytos stipendijos jų lankytojams. Bet faktas, kad tais kursais šios rūšies bendravimas tikrai nepasibaigė, bet priešingai — tai vėlesniaisiais, J. Bildušo juo džiausia nupieštais laikais buvę nepalyginamai plačiau išplėstas. Visų pirma, toj pačioj Tauragė veikė nebe paprasti mokytojų kursai, o rimta mokytojų seminarija, kurioje mokėsi visa eilė jaunuolių iš Klaipėdos krašto, kurių daugumai, jei ne visiems, buvo teikiamos Lietuvos švietimo ministerijos stipendijos. Maža to, Pačioje Klaipėdoje buvo įkurtas aukštasis pedagoginis institutas, kuriame, drauge su visos Lietuvos būsimais pedagogais studijavo daug ir klaipėdiškių jaunuolių. Nėra čia reikalo daug kalbėti apie Vytavto Didžiojo gimnaziją, Konservatoriją, prekybos institutą, Pagėgių gimnaziją (priklausiusią autonominiams įstaigoms) ir kt. Viso to J. Bildušas "ne atsimena".

Tiesa, trečiajam skyrelyje užsimena, kad po prisijungimo per eilę metų lietuviškos mokyklos prispildė, o vokiškos pradėjo tuštėti. Deja, realybėje ne visai taip idiliškai yra buvę. Lietuviams visą laiką teko vesti sunkią kovą su vokiškąja besuvokietijusia inteligentija bei miesčionija, su iš Vokietijos stipriai remiama propaganda ir gudriai ekonominiu spaudimu prieš kurį ne visada atsilaikydavo ir labai grynai lietuvių ypač tie, kuriuos ankstyvesnė germanizacinė politika buvo jautę kiek pakirtusi.

J. Bildušui nepriderėjo pamiršti, kad 1926 metais į Lietuvos seimą iš Klaipėdos krašto buvo išrinkti atstovai, kuri tarpe, deja, nebuvo nei vieno entuziasto lietuvių, o priešingai: tik "freistaatininkai", tikrume, prie Vokietijos grįžimo šalininkai...

Gal kam atrodo, kad nepatogu tokius dalykus priminti gal sakys, kad tai net kenksminga... Nusiraminkite. Jeigu kam reikės to fakto, tas jį ras anų metų Lietuvos seimo narių sąrašuose.

Iš tolimesnių J. Bildušo "atsiminimų" išeina, kad tą jo taip rausvai nušviestą idilią Klaipėdos krašte sutrikdė tik du įvykiai: režimo pasikeitimas Lietuvoje 1926 metų gale ir vėliau režimo pasikeitimas Vokietijoje. Ką padarė pastarasis pa-

Balfi vajuos New Yorko komi eto nariai: (iš kairės į dešinę): A. S. Trečiokas — vicepirmininkas, dr. Aldona Šliupaitė — išdininkė, Vaclovas Alksnis — vicepirmininkas ir Juozas Boley — pirmininkas. Balfi seimo metu New Yorko komitetas įteikė \$3,230.90, Tad Day rinkliavos ikučius. Vajus New Yorke iš viso yra Balfui davęs \$9,709.20, kurių dauguma įteiktaankščiau.

sikeitimas — J. Bildušas apie tai ir nekalba, išskyrus tai, kad Hitleris pagaliau jėgos grasmė atplėšė Klaipėdos kraštą nuo Lietuvos. Užtat pirmajam pasikeitimui jis skiria ypatingai daug dėmesio, visiškai atidėjęs į šalį atmintį ir paleidęs fantazijos vadžias.

Anot jo — Smetonos režimas likvidavo Klaipėdos krašte visas nepatinkamas lietuviškas organizacijas ir jų vietoje įsteigė uniformuotą "jaunaliučių" organizaciją, nupirko iš valdžios išdoro uniformas, brangiai apmokėjo vadus ir tt. Tik dalis Klaipėdos krašto jaunimo tuo susigundžiusi, kiti tyliai pasitraukė ir pagaliau tie patys išlakstė.

Tas dalykas, anot J. Bildušo, atšaldė Klaipėdos krašto ir jaunimą ir tėvus nuo Lietuvos ir dėl to Hitleris gavo Klaipėdos kraštą su mažesniu lietuvių palankių gyventojų skaičiumi, nei būtų buvę, "jei būtų buvusi išmintinga valdžios politika." (J. Bildušas visgi pripažįsta, kad nei Grinius, nei Stulginskis nebūtų galėję Klaipėdos nuo Hitlerio apginti...)

Dėl valdžios politikos Klaipėdos krašte būtų galima labai daug pakalbėti ir pasakyti, kad buvo tas ir tas negerai, o taip būtų būtų geriau. Apie tai kalbėjome — privačiai, susirinkimuose ir spaudoje! tada, — o ypač lengva labai gudriai pakalbėti dabar, kai jau po visam...

Ir tie patys valdininkai ne visada buvo taip jau labai tvarkingi, kaip juos nežinia kokio atsitiktinumo dėka J. Bildušas be rezervų pagyrė, ir vyriausybė ne kartą pro šalį prašovė, ir patys Klaipėdos krašto lietuviai suvokietijusia inteligentija bei miesčionija, su iš Vokietijos stipriai remiama propaganda ir gudriai ekonominiu spaudimu prieš kurį ne visada atsilaikydavo ir labai grynai lietuvių ypač tie, kuriuos ankstyvesnė germanizacinė politika buvo jautę kiek pakirtusi.

Būtent, Lietuvos valdžia nekad neuždarinėjo Klaipėdos lietuviškų organizacijų Klaipėdos krašte. Tai yra J. Bildušo fantazijos padaras. Lietuvos vyriausybė neturėjo net teisės autonominiame Klaipėdos krašte organizacijų reikalus tvarkyti ar jas uždarinėti, nes tai buvo vietinių organų kompetencijoje.

Tik karo stovio priemonės remiantis karo komendantas galėjo imtis kai kurių, ir tai gana menkų priemonių prieš aiškiai diversinius pasireiškimus, bet

prieš lietuviškas organizacijas ir tų priemonių vartoti nebuvo jokio reikalo.

J. Bildušas kalba apie "jaunaliučių" įsteigimą Klaipėdos krašte apie valdines uniformas ir brangiai apmokamus vadus.

O jaunaliučiai Klaipėdos krašte savo skyrių nei neturėjo. J. Bildušas čia, matyt, kalba apie seną garbingą Mažosios Lietuvos jaunimo organizaciją — Santarą, kuri savo laikų persiorganizavo jaunaliučių pavyzdžiu ir įsivedė panašią uniformą. Kodėl jie taip padarė? — Todėl, kad norėjo kovoti su nacizmu, vartojant jo paties ginklą. Jaunimą traukė drausminga organizacinė santvarka, taikė ir uniformos — santarčiai nutarė duoti tą jaunimui. Jie pasirinko uniformą, panašią, kaip Didžiojoje Lietuvoje vartotą, pabrėždami vieningumą su visa Lietuva, Tiesa, jie ėmė pavyzdį iš jaunaliučių, nes iš ko gi jie galėjo jį imti? Ar iš kairiųjų "jaunimiečių", kurių net jiems pačiais gerasiais laikais beveik nebuvo girdima? Ar gal evangeliškas Klaipėdos krašte jaunimas turėjo būti organizuojamas katalikų pavasarininkų pavyzdžiu?

Melas taip pat ir apie valdines uniformas, nors, mano nuomone, jei politika tikrai visur būtų buvusi gudresnė, nei buvo, tai tam reikalui vertėjo nepaigalėti ir valdinių uniformų. Jei tai būtų padėję ilgesnį laiką daugiau jaunimo paauglėti tikrai lietuviškoji patriotinė nuotai, tai nejuokais būtų daugiau lietuviškos seklos pasėta.

Beje, Lietuvoje ne viena organizacija vartojo uniformas, nors ir visur pačių narių įsigytas. Pvz., šauliai, skautai, net pavarininkai. Kodėl gi atsiminimų autoriams tik vienos organizacijos uniforma užkliūva?

Tos senos "mažaliučių" organizacijos paskutinieji vadai — J. Grigolaitis, M. Gelžinis, J. Reigys tikrai brangiai mokėjo už savo drąsų patriotiškumą ir apie tai vertėtų dar atskirai pakalbėti, kada juos įžeidinėja, vadinami "brangiai apmokamais vadais". Nemanau, kad J. Bildušas melia tuo "užmokesčių" norėtų dalintis...

V. Rastenis.

DIRVA, Lithuanian Weekly, published by Ohio Lithuanian Publishing Company, 6820 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio. Phone: ENdicott 1-4486. Issued in Cleveland every Thursday. Editor Vincas RASTENIS. Assistant Editor Balya GAIDZIUNAS. Entered at Second-Class matter December 6th, 1915, at the Cleveland Postoffice under the act of March 3, 1879. Subscription per year in advance: in the United States — \$4.00, in Canada — \$4.50 (5.00 Canadian dollars), elsewhere — \$5.50. DIRVA is a weekly Lithuanian newspaper published in Cleveland, Ohio. Lithuanian Language B-V. Prepayment is made in advance. If not paid in advance, the subscription will be terminated. In the United States — \$4.00, in Canada — \$4.50, (5.00 Canadian dollars), elsewhere — \$5.50. Galima mokėti ir dalimis, pradedant bet kurio metų laiku.